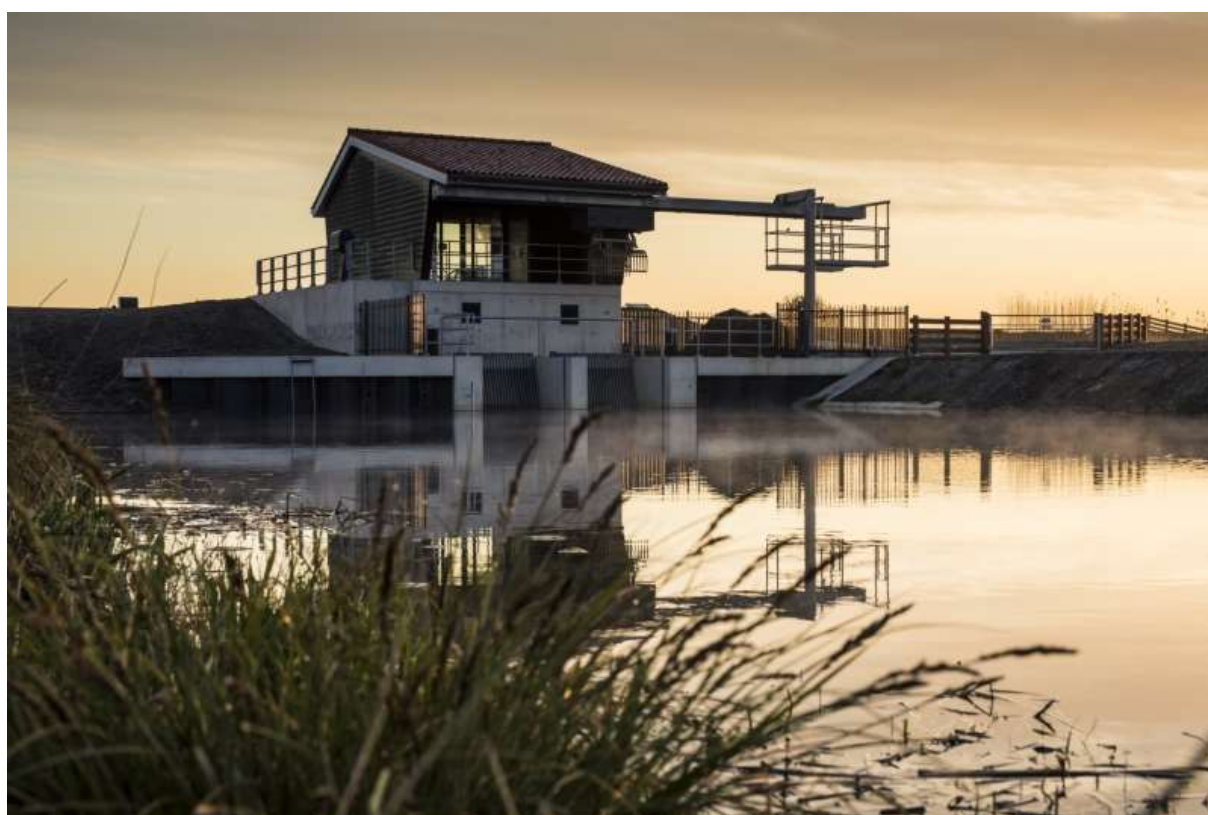

2^E VOORTGANGS RAPPORTAGE 2024

Versie: Algemeen bestuur
19 november 2024

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
1 Inleiding	4
2 Samenvatting	5
3 Opgave Strategie en omgeving.....	8
3.1 Klimaatmitigatie.....	9
3.2 Biodiversiteit	10
4 Opgave Assetmanagement	12
4.1 Informatiemanagement	13
5 Opgave Waterveiligheid	15
6 Opgave Watersysteem	20
6.1 Reguleren van watertekort en wateroverlast.....	21
6.2 Vervullen van de maatschappelijke functie.....	21
7 Opgave Waterketen	26
7.1 Zuiveringsopgave	26
8 Opgave Bedrijfsvoering	31
8.1 Control, financiën en inkoop	32
9 Exploitatie 2024.....	35
10 Belastingen	37
11 Definities beleidsproducten	38
12 Lijst met afkortingen	41

1 Inleiding

Voor u ligt de tweede voortgangsrapportage over het begrotingsjaar 2024. Wij geven via deze rapportage aan hoe ver we zijn met het uitvoeren van de begroting en of we nog een bijstelling van de actuele begroting nodig achten om onze doelen te kunnen realiseren.

In deze samenvatting geven we op hoofdlijnen aan wat de voortgang is, zowel beleidsinhoudelijk als financieel.

Vervolgens geven we per opgave een gedetailleerder inzicht. We geven per doelstelling en maatregel aan wat de voortgang is ten opzichte van wat we in de begroting aan het algemeen bestuur hebben toegezegd. Tevens geven we aan welke wijziging van de begroting wij nodig achten en lichten we deze toe.

2 Samenvatting

Belangrijke ontwikkelingen

PFOS Jelsumer Feart

Begin maart werd een hoge concentratie PFAS vastgesteld in het oppervlaktewater van de Jelsumer Feart. De bijna 2 kilometer lange Jelsumer Feart ligt tussen de Vliegbasis Leeuwarden en de Dokkumer Ie. Het algemeen bestuur wordt middels memo's geïnformeerd, de laatste memo eind oktober. De kosten die wij moeten maken ten aanzien van deze calamiteit, zijn niet voorzien in de begroting 2024.

De verwachte kosten die samenhangen met deze crisis gaan we verhalen op de vervuiler, in eerste instantie is de intentie om er gezamenlijk met de defensie (Rijksvastgoedbeheer) uit komen. Ondertussen completeren we het juridische dossier met onze interne en externe adviseurs. Als voorloper op het juridische traject is er een brief verzonden richting de vervuiler om de helft van de onderzoekskosten alvast te vergoeden.

Extra kosten najaarsonderhoud

In het gebied rondom de Jelsumer Feart en de Lytse Feart liggen kleinere sloten en vaarten. Deze worden elk jaar door verschillende partijen onderhouden: provincie Fryslân, gemeente Leeuwarden, Wetterskip Fryslân en particulieren met een onderhoudsplicht. Voor een goede aan- en afvoer van het water is jaarlijks slootonderhoud nodig. Omdat het hekkelmateriaal nu niet op de kant kan worden gelegd wordt er met betrokken partijen gezocht naar alternatieve oplossingen voor het najaarsonderhoud die naar verwachting extra kosten met zich meebrengen.

Vervolgaanpak Jelsumer Feart

De aanpak van de sanering/ het baggeren valt in grote lijnen uiteen in twee grote onderdelen welke beide een zorgvuldige voorbereiding vragen. Eerst dient de bronaanpak (sanering) op de vliegbasis te zijn uitgevoerd, waarna kan worden gestart met het in kaart brengen van de baggeropgave en vervolgens met de baggerwerkzaamheden in Jelsumerfeart en omgeving.

Implementatie nieuwe financiële verslaggevingsregels en een nieuw financieel pakket

2024 is het jaar waarin omvangrijke veranderingen, zoals de vervanging van het financieel pakket en de gewijzigde wetgeving voor de verslaggeving met ingang van 2025, uitgewerkt en doorgevoerd worden. Met het vervangen van het financieel pakket worden, naast de vervanging zelf, aanvullende doelen gerealiseerd zoals een efficiënte, transparante financiële administratie.

Als gevolg hiervan worden in 2024 de financiële verordeningen en het financieel beleid voorgelegd aan zowel het dagelijks als het algemeen bestuur. Daarbij wordt meegenomen wat voorgestelde, gewijzigde financiële uitgangspunten zijn en wat de gevolgen daarvan zijn. In het kader van efficiency is er voor gekozen om in 2024 alvast vooruit te lopen op de nieuwe wetgeving en gewijzigde financiële uitgangspunten en de realisatie van 2024 al vanaf 1-1-2024 conform deze wijzigingen te verwerken.

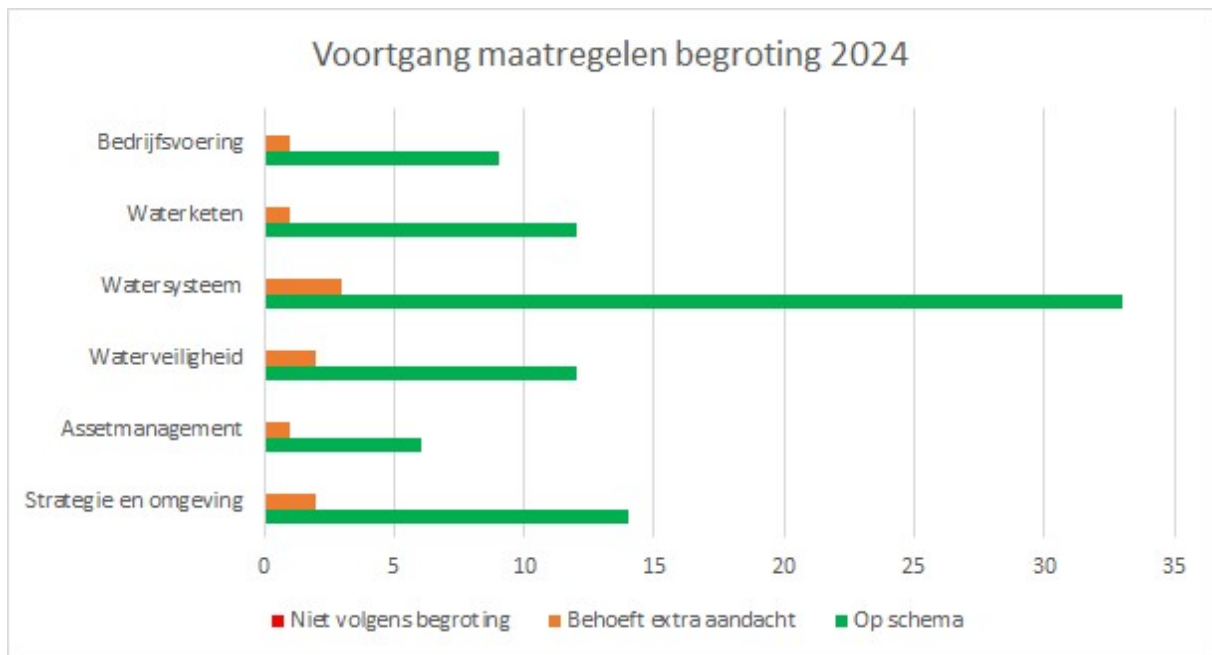
Duidelijk is dat deze wijzigingen gaan leiden tot een budgettair neutrale begrotingswijziging (verschuiving van budgetten over de opgaven) voor boekjaar 2024. Deze budgettair neutrale begrotingswijziging wordt aan het algemeen bestuur voorgelegd ter vaststelling, gelijktijdig met de behandeling van eerder genoemde documenten (in december 2024). Overigens heeft deze budgettair neutrale wijziging slechts een minimaal effect op de netto lasten per taak.

Vertraging investeringen

De uitvoering van de jaarlijkse investeringsagenda kent op onderdelen vertraging. We gaan nader onderzoeken wat de oorzaken zijn van deze vertragingen en hoe we deze in de toekomst zoveel mogelijk kunnen voorkomen. Vertraging van investeringen levert de onwenselijke situatie op dat we onze geplande doelstelling te laat realiseren en daarnaast dat we teveel kapitaallasten in onze exploitatiebegroting meenemen.

Beleidsmaatregelen

Deze tabel geeft een indruk van de voortgang van de beleidsmaatregelen. Over het eerste half jaar 2024 liggen 84 van de 96 beleidsmaatregelen (88%) op schema. De afwijkingen worden in het vervolg van deze rapportage per opgave toegelicht. Omdat de voortgangsrapportage een afwijkingen rapportage is, wordt daar waar een beleidsmaatregel op "groen" staat, deze niet verder toegelicht.

Exploitatie

In deze tweede voortgangsrapportage over het boekjaar 2024 leggen we slechts enkele begrotingswijzigingen voor. De belastingopbrengsten nemen naar verwachting met 0,6% toe. We baseren ons daarbij op de prognoses van het Noordelijk BelastingKantoor (NBK). Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar het hoofdstuk "Belastingen".

Voor de opgave Bedrijfsvoering passen we de begroting aan ten gunste van het rekeningresultaat. We verwachten hier een lagere bijdrage aan het NBK, hogere rentebaten en een verlaging van budgetten met betrekking tot het project routekaart informatievoorziening.

Na aanpassing van de begroting op bovenstaande punten, verwachten we een verbetering van het rekenresultaat met € 1.904.000. Het begrote jaarresultaat 2024 komt dan uit op € 257.000 nadelig. De verwachting is wel dat het jaarrekeningresultaat 2024 voor bestemming positiever zal zijn. Dat komt vooral omdat we dit jaar een aantal budgetten niet geheel kunnen benutten, maar deze bij de jaarrekening willen gaan bestemmen. We verlagen deze budgetten nu niet, omdat we deze dan bij de jaarrekening niet meer kunnen bestemmen. Het bestemmen van budgetten is een specifieke aangelegenheid van de jaarrekening en kan tussentijds, nu bij de tweede voortgangsrapportage, niet.

Leeswijzer

- De kolom "Oorspronkelijke begroting 2024" laat de begroting zien zoals deze in de vergadering van het algemeen bestuur op 21 november 2023 is vastgesteld.
- De kolom "Actuele begroting 2024" laat de begroting zien na vastgestelde wijzigingen door het algemeen bestuur bij de vaststelling van de eerste voortgangsrapportage 2024".
- Mutaties VR2 2024 geeft de voorgestelde aanpassing van de begroting weer.
- Nieuwe actuele begroting 2024 is de resultante van de voorgestelde aanpassingen.

Totaal belastingopbrengsten

bedragen x € 1.000

Opgave	Oorspronkelijke begroting 2024	Actuele begroting	Mutaties VR2 2024	Nieuwe actuele begroting 2024
Belastingen	197.643	197.598	1.173	198.771
Totaal belastingopbrengsten	197.643	197.598	1.173	198.771

Totaal netto lasten

bedragen x € 1.000

Opgave	Oorspronkelijke begroting 2024	Actuele begroting	Mutaties VR2 2024	Nieuwe actuele begroting 2024
Strategie & Omgeving	-11.318	-11.318	-0	-11.318
Asset management	-3.192	-3.457	-0	-3.457
Waterveiligheid	-31.415	-31.415	-0	-31.415
Watersysteem	-87.726	-88.989	-0	-88.989
Waterketen	-51.809	-51.654	-0	-51.654
Bedrijfsvoering	-17.762	-19.539	731	-18.808
Totaal netto lasten	-203.222	-206.372	731	-205.641

Begroot bruto jaarresultaat	-5.579	-8.774	1.904	-6.870
-----------------------------	--------	--------	-------	--------

Mutaties reserves	265	1.238	0	1.238
-------------------	-----	-------	---	-------

Begroot netto jaarresultaat	-5.314	-7.535	1.904	-5.631
-----------------------------	--------	--------	-------	--------

Onttrekking algemene reserve voor incidentele RV'ers	5.374	5.374	-0	5.374
--	-------	-------	----	-------

Begroot jaarresultaat structureel	60	-2.161	1.904	-257
-----------------------------------	----	--------	-------	------

Investerings

Bij het vaststellen van de begroting 2024 heeft het algemeen bestuur de investeringsplanning 2024 vastgesteld. Zij heeft daarmee het dagelijks bestuur gemandateerd om die projecten tegen de vastgestelde kredieten uit te voeren. Afgesproken is dat het dagelijks bestuur deze kredieten met een separaat besluit moet verstrekken aan de organisatie. Pas dan kan het project daadwerkelijk worden gestart.

In de onderstaande tabel worden in de kolom Oorspronkelijke begroting, de te verstrekken investeringskredieten 2024 weergegeven. Het gaat hier om kredieten van investeringsprojecten die in 2024 starten. Deze investeringen zullen in de toekomst tot kapitaallasten (afschrijving en rente) gaan leiden in de exploitatie. De Prognose 2 2024 geeft de verwachte verstrekkingen weer. De verschillen tussen de begroting en prognose worden toegelicht bij de desbetreffende opgave.

Het verschil tussen Bruto en Netto kan verklaard worden door bijdragen van derden die wij ontvangen voor de projecten die wij uitvoeren, denk hierbij aan subsidies, bijdragen van derden of co-financiering.

bedragen x € 1.000

	Oorspronkelijke begroting		Prognose 2		Verschil	
	Bruto (A)	Netto (B)	Bruto (C)	Netto (D)	Bruto (A-C)	Netto (B-D)
Strategie en omgeving	5.500	5.500	3.000	3.000	2.500	2.500
Waterveiligheid	43.264	18.064	30.685	21.325	12.579	-/3.261
Watersysteem	17.000	17.000	13.960	12.160	3.040	4.840
Waterketen	14.550	14.550	12.145	12.145	2.405	2.405
Bedrijfsvoering	1.776	1.776	1.776	1.776	0	0
Totaal	82.090	56.890	61.566	50.406	20.524	6.484

3 Opgave Strategie en omgeving

Portefeuillehouder(s):	Luzette Kroon, Cees Pieter van Burgsteden, Remco van Maurik, Gerben de Boer, Monique Plantinga, Frank Jorna
Organisatie:	Opgave Strategie en omgeving

Beleidsvelden

- Bestuur en externe communicatie
- Planvorming

Waar zijn we van

De opgave Strategie en Omgeving wil bestuur en organisatie meer toerusten op de maatschappelijke ontwikkelingen die op ons afkomen en die van betekenis zijn voor het waterschapswerk, nu en in de toekomst. Klimaatverandering, het vormgeven aan een meer gebiedsgerichte aanpak, participatie, innovatie, het zijn een paar voorbeelden die voor het inrichten van ons werk van groot belang zijn. Door stil te staan bij de vraag wat mogelijk over enkele jaren de agenda bepaalt, kunnen we ons tijdig én beter voorbereiden op de voor ons relevante ontwikkelingen.

Trends en ontwikkelingen

Ten opzichte van de begroting heeft zich een aantal ontwikkelingen voorgedaan, die impact hebben op ons werk in 2024.

FPLG

De politieke ontwikkelingen brengen vragen met zich mee over het vervolg van het Fries Programma Landelijk Gebied (FPLG). In het Hoofdlijnenakkoord is opgenomen dat het Transitiefonds, en dus de financiering voor dit programma, wordt geschrapt. Het beeld is dat de doelen overeind blijven, maar dat we moeten prioriteren en faseren vanwege beperkte financiële middelen.

De eerste tranche van het maatregelenpakket FPLG was al goedgekeurd, waardoor circa 180 mln Euro naar Friesland komt. Dit geld is vooral bedoeld voor reeds lopende programma's zoals o.a. het veenweide programma .

Wet voor Versterking participatie op decentraal niveau

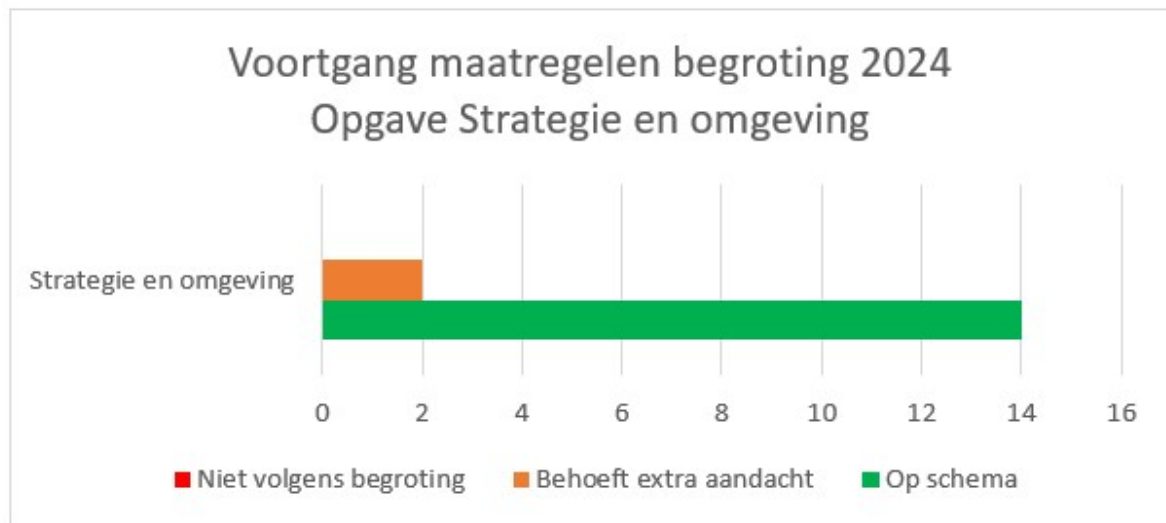
In juni 2024 is een wetsvoorstel goedgekeurd voor meer participatie bij waterschappen. Nieuw ten opzichte van de huidige situatie is dat het verplicht is om burgers te betrekken bij de voorbereiding, de uitvoering en de evaluatie van beleid en plannen van het waterschap. In het participatiebeleid en de participatieverordening, die in 2023 zijn vastgesteld, was al rekening gehouden met deze ophanden zijnde wijziging. Het beleid en de verordening hoeven wat betreft deze wetswijziging dan ook niet te worden aangepast. Wel moeten we nu verplicht aangeven op welke wijze we invulling geven aan het uitdaagrecht.

Netcongestie

Eind juni 2024 is gebleken dat Liander het Friese elektriciteitsnetwerk later gaat uitbreiden dan gepland. De afronding van het project NuLelie stond gepland voor 2025/2026, maar netbeheerder Liander is genoodzaakt de opleverdata te verschuiven. Dit betekent dat we langer te maken krijgen met netcongestie. In de Energievisie die in het begin van 2025 gereed zal zijn, zullen we deze ontwikkeling in ogenschouw nemen en vaststellen hoe we een betrouwbare, betaalbare en duurzamere energievoorziening kunnen bewerkstelligen.

Voortgang beleidsmaatregelen

In onderstaande tabel is de voortgang van de beleidsmaatregelen aangegeven. Daar waar de voortgang niet op schema ligt (rood of oranje) wordt deze hieronder toegelicht.

3.1 Klimaatmitigatie

Wat willen we bereiken?

Klimaatpartner

Wetterskip Fryslân is sinds 2023 energieneutraal en wil in 2030 klimaatneutraal zijn en circulair in 2050.

We voeren de energie- en duurzaamheidsmaatregelen van ons klimaatprogramma uit in vijf sporen en hanteren de uitgangspunten uit het programma voor al ons werk. De opgave strategie en omgeving staat voor uitvoering van spoor 5 - klimaatpartner.

De andere sporen - energie, fossielvrij, waterketen en infrastructuur – worden door de opgaven watersysteem, waterketen en bedrijfsvoering uitgevoerd.

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoeren energie- en duurzaamheidsmaatregelen uit klimaatprogramma

Voortgang maatregel

De voortgang van het klimaatprogramma loopt goed, maar er zijn ook aandachtspunten. Deze beleidsmaatregel staat op oranje vanwege de zorg over de maatregelen die we moeten nemen in de waterketen. Die zijn complex om uit te voeren en daar lopen we mogelijk vertraging op. Omdat we nog iets meer dan zes jaar de tijd hebben om ons doel van klimaatneutraliteit in 2030 te bereiken, begint de tijd te dringen.

Om beter zicht te krijgen op de te treffen maatregelen maken we een Routekaart 'Klimaatneutraal en circulair WF'. Hierin staan alle maatregelen die we de komende jaren willen gaan nemen om ons doel in 2030 te halen. De Routekaart is begin 2025 gereed en vormt input voor de kadernota 2026-2030. Als onderdeel van de routekaart evalueren we het klimaatprogramma en zullen we specifiek kijken naar de benodigde maatregelen in de waterketen.

Ook relevant om te noemen is dat we inmiddels zijn gestart met het uitwerken van een energievisie. Hierin zullen we duiden hoe we kunnen komen tot een energiesysteem dat niet alleen duurzaam is, maar ook beschikbaar, betrouwbaar en betaalbaar is. We gaan hier onder andere in op hoe om te gaan met de netcongestie. Eind juni 2024 is gebleken dat Liander de uitbreiding van het Friese elektriciteitsnetwerk later gaat afronden dan gepland.

3.2 Biodiversiteit

Wat willen we bereiken?

Gezonde ecosystemen die bijdragen aan onze opgaven

Aandacht voor biodiversiteit is onderdeel van en gekoppeld aan ons regulier werk, het zit in het DNA van alle wetterskippers en draagt bij aan effectief waterbeheer. Voor het oplossen van onze opgaven nemen we natuurlijke oplossingen mee in de afweging, we kijken dus breder dan alleen technische oplossingen. Biodiversiteit is een indicator voor een goede ecosysteemtoestand. We laten in de verschillende opgaven zien welke maatregelen wij op het gebied van biodiversiteit nemen.

Wat gaan we daar voor doen?

We geven uitvoering aan ons Útfieringsplan bioferskaat

Voortgang maatregel ■

Deze maatregel staat op oranje, omdat het onderhoud op onze eigen terreinen door andere partijen niet altijd verloopt volgens de afspraken uit ons Uitvoeringsplan Biodiversiteit. We werken eraan om de afspraken weer helder te maken aan deze partijen, zodat de uitvoering kan plaatsvinden binnen de kaders uit ons Uitvoeringsplan. Het is onzeker of we met een aangepast onderhoudsplan de effecten hiervan in 2024 al kunnen zien op al onze terreinen .

Verder geven we uitvoering aan het Uitvoeringsplan door middel van kennisuitwisseling binnen de organisatie maar ook met provincies, gemeenten en andere partijen. We hebben in juni een succesvolle themabijeenkomst 'Blauwe Verbindingen' georganiseerd om kennis te delen met gemeenten, IVN, Friese Milieu Federatie en Provincie Fryslân. We geven toolboxen (mondelijke werkinstructies) aan aannemers die voor ons het onderhoud uitvoeren.

Wat mag het kosten?

In onderstaande tabel zijn de netto lasten voor de opgave Strategie en omgeving opgenomen. Deze netto lasten zijn per beleidsproduct, zoals deze in de landelijke standaard indeling voor waterschappen is voorgeschreven.

Exploitatie

bedragen x € 1.000

Opgave	Oorspronkelijke begroting 2024	Actuele begroting	Mutaties VR2 2024	Nieuwe actuele begroting 2024
Netto lasten				
Bestuur	-7.685	-7.685		-7.685
Eigen plannen	-2.449	-2.449		-2.449
Externe communicatie	-96	-96		-96
Plannen van derden	-1.089	-1.089		-1.089
Totaal netto lasten	-11.318	-11.318	-0	-11.318
Mutaties reserves				
Dotaties				-0
Onttrekkingen				-0
Totaal mutaties reserves	-0	-0	-0	-0
Totaal opgave	-11.318	-11.318	-0	-11.318

Toelichting op Wat mag het kosten?

Voor de opgave Strategie en omgeving wordt geen begrotingswijziging voorgesteld.

Investerings

Verstrekingen

bedragen x € 1.000

	Oorspronkelijke begroting		Prognose 2024		Verskil	
	Bruto(A)	netto(B)	bruto (C)	netto (D)	Bruto (A-C)	Netto B-D)
Emissieloos, Energieneutraal en duurzaam	5.000	5.000	2.750	2.750	2.250	2.250
Klimaatadaptatie	500	500	250	250	250	250
Totaal	5.500	5.500	3.000	3.000	2.500	2.500

Toelichting op de verstrekingen

Vooruitlopend op het op te stellen plan van aanpak "realisatie klimaatdoelstellingen", welke naar verwachting in het voorjaar van 2025 gereed is, worden alleen aanvragen verwacht van projecten die al in voorbereiding zijn. Het resterende krediet zal worden doorgeschoven naar de komende jaren, zodat dit past bij de projecten die afkomstig zijn uit het plan van aanpak.

4 Opgave Assetmanagement

Portefeuillehouder(s):	Frank Jorna
Organisatie:	Opgave Assetmanagement

Beleidsvelden

- Aanleg en onderhoud waterkeringen
- Inrichting en onderhoud watersystemen
- Ondersteunende beleidsvelden

Waar zijn we van

De missie van de opgave assetmanagement is het implementeren van de systematiek assetmanagement in de organisatie.

Als organisatie staan we gesteld voor professioneel beheer en onderhoud van onze infrastructuur waarmee we bijdragen aan de strategische (beleids-)doelen van Wetterskip Fryslân.

Op basis van betrouwbare informatie willen we keuzes kunnen maken, waarbij we kijken naar de prestaties die van onze assets worden verwacht, naar de risico's die Wetterskip Fryslân loopt bij achterblijvende prestaties en naar de kosten die met onze assets gemoeid zijn. De ambitie van assetmanagement is om de komende jaren goed inzicht te krijgen in ons areaal.

Waar bevinden de assets zich, wat is hun conditie en onderhoudshistorie, welke beheerplannen zijn nodig voor instandhouding en hoe zijn processen en datamanagement georganiseerd?

Voor goed assetmanagement zijn kennis en draagvlak in de organisatie nodig, maar ook eigenaarschap bij bestuur en organisatie en voldoende middelen. Hebben we het areaal goed in beeld, dan kunnen we scenario's ontwikkelen. Scenario's die verschillende prestatie- en risicoprofielen beschrijven, zowel voor de korte als de lange termijn. Het strategisch assetmanagement plan is in 2023 vastgesteld, en zal tussen 2023-2030 worden geïmplementeerd.

Trends en ontwikkelingen

Uitvoeringsplan

Afgelopen jaren is er al volop gewerkt aan diverse bouwstenen denk hierbij aan het bestuurlijk vaststellen van het strategisch assetmanagement plan, de routekaart voor de informatievoorziening en projecten op het gebied van data op orde. Het komend jaar willen we deze bouwstenen bij elkaar brengen en vertalen naar een uitvoeringsplan de komende jaren waarin we assetmanagement planmatig willen gaan ontwikkelen in de primaire opgaven.

Informatievoorziening assetmanagement

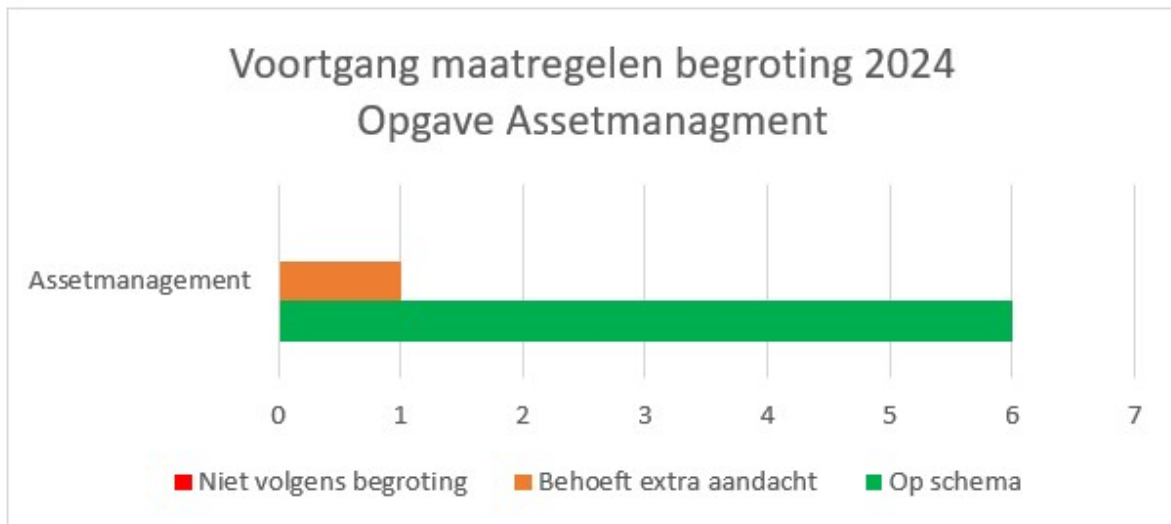
De technische levensduur van het softwarepakket voor de onderhoudsprocessen verloopt per september 2025 en van het geografisch informatiesysteem per februari 2026. Beide trajecten zijn onderdeel van de routekaart informatievoorziening, de vervanging van beide applicaties zullen worden gedaan vanuit de principes van het strategisch assetmanagement plan.

Nieuwe verplichting BBVW

Gezien het belang van het goed onderhouden van kapitaalgoederen (assets) en de steeds grotere aandacht voor assetmanagement bij de waterschappen, is nu ook in het Waterschapsbesluit een paragraaf assetmanagement voorgeschreven in de beleidsbegroting en het jaarverslag vanaf 2025.

Voortgang beleidsmaatregelen

In onderstaande tabel is de voortgang van de beleidsmaatregelen aangegeven. Daar waar de voortgang niet op schema ligt (rood of oranje) wordt deze hieronder toegelicht.

4.1 Informatiemanagement

Wat willen we bereiken?

Schouw met artificiële intelligentie

Het slootonderhoud ontwikkelt in een rap tempo. Enerzijds moeten we steeds nadrukkelijker omgaan met periodes van droogte (vasthouden van water) of juist met hevige regenval (afvoeren van water), anderzijds moet bij het schonen van sloten steeds meer rekening gehouden worden met ecologie en biodiversiteit. Toezicht op tijdig en correct onderhoud is daarmee belangrijker dan ooit. Om het toezicht duurzaam en kosteneffectief uit te voeren willen we slimme technieken inzetten die ons daarbij ondersteunen. Met artificiële intelligentie (GeoAI) kunnen we (gedeeltelijk) op basis van lucht- of satellietbeelden toezicht houden.

Wat gaan we daar voor doen?

Artificiële intelligentie inzetten tijdens de schouw

Voortgang maatregel ■

In het najaar van 2023 is in zeven rayons in het noordoosten van Friesland GeoAI toegepast tijdens de schouw. Slechte weersomstandigheden vertraagden de inwinning van het beeldmateriaal (luchtfoto's) aanzienlijk, ook technische problemen bij de leveranciers zorgde voor extra vertraging. Daarnaast bleek ook veel tijd gemoeid met de verwerking en levering van het materiaal door de leverancier. Hierdoor liep de schouw erg uit en bleek de kwetsbaarheid van GeoAI voor strakke tijdsgebonden processen als de schouw waarbinnen een paar weken gehandeld moet worden. Hierdoor wegen de kosten en inspanningen van de huidige GeoAI werkwijze (hele gebied op alles controleren) niet op tegen de baten. Besloten is om daarom voorlopig niet verder te gaan met deze werkwijze en dit dus niet te implementeren in het huidige operationele proces.

Wel gaan we onderzoeken hoe AI in de toekomst voor ons kunnen laten werken, op basis op van beelden van voldoende kwaliteit.

Bijvoorbeeld door inwinning van beeldmateriaal op andere wijze (satelietfoto's). Hierbij aandacht houden voor de kwaliteit en prijs.

We gaan we aan de slag om te kijken of het operationele schouwproces zoals we die nu volgen op een andere wijze kan worden ingericht. Bijvoorbeeld van gebiedsgericht werken naar analyses op recidieven en daarbij wel gebruik kunnen maken van a.i.

Wat mag het kosten?

In onderstaande tabel zijn de netto lasten voor de opgave Assetmanagement opgenomen. Deze netto lasten zijn per beleidsproduct, zoals deze in de landelijke standaard indeling voor waterschappen is voorgeschreven.

Exploitatie

bedragen x € 1.000

Opgave	Oorspronkelijke begroting 2024	Actuele begroting	Mutaties VR2 2024	Nieuwe actuele begroting 2024
Netto lasten				
Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen	-287	-287		-287
Beheersinstrumenten waterkeringen	-743	-743		-743
Beheersinstrumenten watersystemen	-2.162	-2.162		-2.162
Overige baten en lasten		-265		-265
Totaal netto lasten	-3.192	-3.457	-0	-3.457
Mutaties reserves				
Dotaties				-0
Onttrekkingen				-0
Totaal mutaties reserves	-0	-0	-0	-0
Totaal opgave	-3.192	-3.457	-0	-3.457

Toelichting op Wat mag het kosten?

Overige kosten

Binnen de opgave worden overschotten en tekorten verwacht die per saldo tot een geringe afwijking van de actuele begroting leiden. Voor de opgave Strategie en omgeving wordt geen begrotingswijziging voorgesteld.

Routekaart informatievoorziening

Het project voor vervanging van het onderhoudsmanagementsysteem is nog niet zodanig gevorderd dat een keuze is gemaakt in de software-oplossing. De voorbereidingen voor de verdere implementatiewerkzaamheden zijn al wel in gang gezet, maar worden verder uitgevoerd zodra het selectietraject (eind Q4 gepland) is afgerond.

Het nieuwe GIS-kernregister wordt gerealiseerd binnen een samenwerkingsverband tussen 5 waterschappen en een consortium van marktpartijen. De complexiteit van de realisatie en de samenwerkingsafspraken maakt dat de realisatiefase doorloopt tot in volgend jaar. Dat betekent dat de implementatiewerkzaamheden die in 2024 gepland stonden voor het nieuwe GIS-kernregister en de bijbehorende architectuur ook (deels) uitgesteld moeten worden tot volgend jaar. Voorbereidend daarop zijn we wel actief in het ontwikkelen van randvoorwaarden voor de routekaart.

Deze randvoorwaarden bij de opgave bedrijfsvoering worden voor 275k€ gefinancierd uit het programmabudget van de opgave assetmanagement (budgetneutraal via begrotingswijziging).

De vertraging in beide projecten brengt in 2024 een verwachte onderschrijding van circa € 0,7 miljoen met zich mee. Hiervoor wordt bij de jaarrekening een voorstel gedaan tot het vormen van een bestemmingsreserve op basis van het plan van aanpak voor 2025 en verder.

5 Opgave Waterveiligheid

Portefeuillehouder(s):	Frank Jorna
Organisatie:	Opgave Waterveiligheid

Beleidsvelden

- onderhoud waterkeringen
- inrichting en onderhoud vaarwegen en havens
- monitoring & beoordeling
- planvorming & versterking

Waar zijn we van

Zorgen dat dijken, duinen en sluizen langs de Noordzee, de Waddenzee en het IJsselmeer ons nu én in de toekomst beschermen tegen overstromingen. Dat is door de recente klimaatscenario's meer dan relevant. Daarnaast beschermen we ook gebieden, steden en polders beter tegen wateroverlast door keringen in onze boezem op orde te brengen en te houden. Ook hier zijn klimaateffecten als perioden van droogte en extreme neerslag relevant.

We beheren, inspecteren en onderhouden onze keringen in een jaarlijks terugkerende cyclus. Dat is onderdeel van de wettelijke zorgplicht. Daar waar onze dijken en keringen structureel niet voldoen aan de veiligheidseisen, versterken we deze.

Onze zeedijken – onze primaire keringen – maken onderdeel uit van het landelijke systeem en hebben een horizon van 2050. De oevers, kaden en regionale keringen in onze boezem moeten - als onderdeel van provinciale afspraken - voor 2027 op orde zijn.

We kijken hierbij altijd integraal naar onze dijken en keringen. Dat betreft landschap, flora en fauna, de economische belangen van onder meer landbouw en de leefbaarheid. Onze dijken en duinen hebben ook een publieke gebruiksfunctie. Dat betekent dat we naast het bewaken van de technische waterkerende functie, soms ook moeten meedenken met maatschappelijke initiatieven.

Trends en ontwikkelingen

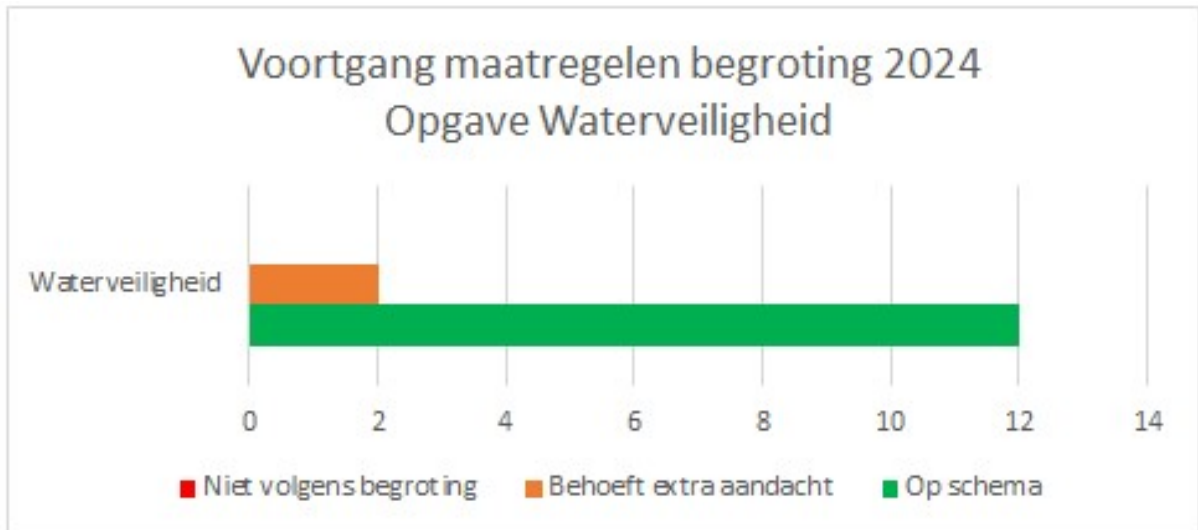
In het nieuwe regeerakkoord is opgenomen dat het HWBP een herijking vraagt. Om Nederland te beschermen tegen overstromingen is flink meer geld nodig. De strategie van de Unie van Waterschappen is om het eigen aandeel in het HWBP zeker te stellen, om zo het Rijk te bewegen ook haar aandeel van 50% te blijven leveren.

De ambtelijke organisatie heeft samen met het AB een agenda voor de dijkversterkingen opgesteld. Zo wordt het het bestuur goed betrokken bij het ontwerpproces (AB van 8 juli). Daar zijn de vruchten de afgelopen periode al van geplukt door bijvoorbeeld de soepele besluitvorming ten aanzien van het realisatiekrediet voor Koehool - Zwarte Haan. De intensievere samenwerking (mee weten en soms meebeslissen) helpt om het ingewikkelde proces en de belangrijke projectresultaten goed te doen.

En tot slot wordt ons risicoprofiel voor de waterveiligheid kleiner. Door de genomen maatregelen raken we beter in control. Doordat we blijvend willen verbeteren voeren we een review uit naar de kwaliteit van onze manier van werken. Dit hebben we ook afgesproken bij de Herziening van de Projectbegroting voor de dijkversterking van Koehool - Lauwersmeer (AB 8 juli 2024).

Voortgang beleidsmaatregelen

In onderstaande tabel is de voortgang van de beleidsmaatregelen aangegeven. Daar waar de voortgang niet op schema ligt (rood of oranje) wordt deze hieronder toegelicht.

Wat willen we bereiken?

Beoordeling waterveiligheid van onze dijken en keringen uitgevoerd

De aanpak en planning voor de actualisatie van de beoordeling van de Friese dijktrajecten (primaire waterkeringen) stellen we in 2024 op, op basis van de resultaten van de beoordeling en het nieuwe instrumentarium. Voor de aanpak is duidelijkheid nodig over de spelregels (beoordelingsinstrumentarium) die door het Rijk moeten worden afgegeven.

We richten ons de eerste jaren op de primaire waterkeringen die in de afgelopen ronde een voorlopig oordeel hebben gekregen. Inmiddels zijn we begonnen met de beoordeling van de IJsselmeerkering tussen Stavoren en Kornwerderzand.

Wat gaan we daar voor doen?

Vervolgronde beoordeling primaire keringen

Voortgang maatregel ■

We verwachten dat de volgende ronde beoordelingen vertraagd. We zijn al wel gestart met het beoordelen van die keringen die in de vorige ronde een voorlopig oordeel hebben gekregen. Dit zijn de IJsselmeerkeringen en Terschelling.

De uitrol van het nieuwe beoordelingsinstrumentarium door het Rijk is vertraagd en daardoor ontbreekt de mogelijkheid om alle doorrekeningen te doen.

De beoordeling heeft daarnaast ook vertraging opgelopen doordat we een belangrijk deel van onze beschikbare capaciteit hebben besteed aan het vergunnen van de berging van het vliegtuigwrak bij Ternaard.

Wat willen we bereiken?

Herstelprogramma regionale keringen

Met het herstelprogramma regionale waterkeringen zorgen we dat deze voldoen aan de door de provincie gestelde norm. We hebben met de provincies Groningen en Fryslân afgesproken om tot 2027 in totaal 1.300 kilometer aan regionale keringen te verbeteren. Het huidige herstelprogramma is gebaseerd op beoordelingsrondes van hoogte en stabiliteit (2014 & 2016). Op verschillende locaties zijn verbeteringen nodig. In totaal gaat het nog om circa 128 kilometer per 1 januari 2024. Bij de uitvoering van deze projecten bieden we waar mogelijk ruimte voor andere maatschappelijke voorzieningen (zoals natuur en recreatie).

Wat gaan we daar voor doen?

We verbeteren 35 kilometer aan regionale keringen

Voortgang maatregel

Het uitvoering de projecten uit het herstelprogramma liggen op koers. De afwijking die we melden is tweeledig.

De kosten van de oorspronkelijk scope van het herstelprogramma Oevers & Kaden worden fors lager ingeschat. Tegelijk blijkt uit de nieuwste hoogtebeoordeling (2022) dat 180 km van de regionale waterkeringen ook hoogtetekorten kent. Dat komt omdat keringen in bepaalde gebieden blijven zakken. Deze beide ontwikkelingen zijn een afwijking van onze oorspronkelijke plannen waarover we het AB willen informeren.

Deze 'nieuwe' kilometers nemen we mee in het lopende herstelprogramma voor zover we in die gebieden nog aan het werk zijn of gaan. Zo is er kans om kostenneutraal meer werk uit te voeren. We maken werk-met-werk en we beperken de overlast in de omgeving. Deze 'nieuwe' kilometers reduceren de opgave na 2027.

5.1.1.1.1 Wat mag het kosten?

In onderstaande tabel zijn de netto lasten voor de opgave Waterveiligheid opgenomen. Deze netto lasten zijn per beleidsproduct, zoals deze in de landelijke standaard indeling voor waterschappen is voorgeschreven.

Exploitatie

bedragen x € 1.000

Opgave	Oorspronkelijke begroting 2024	Actuele begroting	Mutaties VR2 2024	Nieuwe actuele begroting 2024
Netto lasten				
Aanleg en onderhoud waterkeringen	-28.363	-28.363		-28.363
Beheersinstrumenten waterkeringen	-2.649	-2.649		-2.649
Dijkbewaking en calamiteitenbestrijding	-87	-87		-87
Eigen plannen	-316	-316		-316
Totaal netto lasten	-31.415	-31.415	-0	-31.415
Mutaties reserves				
Dotaties				-0
Onttrekkingen				-0
Totaal mutaties reserves	-0	-0	-0	-0
Totaal opgave	-31.415	-31.415	-0	-31.415

Toelichting op Wat mag het kosten?

Voor de opgave Waterveiligheid wordt geen begrotingswijziging voorgesteld.

Investeringsen

In de onderstaande tabel is de eindewerk-inschatting per project weergegeven. De eindewerk-inschatting is de prognose van de totale investeringskosten van een lopend project. De kosten van een project kunnen na verloop van tijd gaan afwijken van het vrijgegeven krediet, inclusief hetgeen is verwerkt aan afomingen en aanvullend krediet.

Lopende projecten

bedragen x € 1.000

	Toegekend krediet t/m rapportageperiode		Eindwerkingschatting (EWI)		Verschil	
	Bruto (A)	Netto (B)	Bruto (C)	Netto (D)	Bruto (C-A)	Netto (D-B)
Primaire keringen	53.948	15.149	53.926	14.803	-/-22	-/-346
Regionale keringen	33.735	28.247	31.076	26.695	-/-2.659	-/-1.552

Projecten met een onder- of overschrijding

De projecten met een afwijking op het krediet van meer dan € 100.000 of meer dan 5% worden aangegeven. Bij het vaststellen van de voortgangsrapportage wordt het krediet aangepast.

bedragen x € 1.000

	Toegekend krediet t/m rapportageperiode		Eindwerkingschatting (EWI)		Verschil	
	Bruto (A)	Netto (B)	Bruto (C)	Netto (D)	Bruto (C-A)	Netto (D-B)
HWBP Solidariteitsbijdrage	5.700	5.700	6.100	6.100	-/- 400	-/-400
HWBP Dijk en Duinversterking Schiermonnikoog (verkenningfase)	6.780	1.330	6.180	730	600	600
RK Leeuwarden oost	3.741	3.741	3.541	3.541	200	200
opgave WS: RK Retentiepolders Fryslan 1	1.705	1.136	1.470	936	235	200
RK 2e fase Gebiedsontwikkeling Centrale As	1.174	1.095	1.474	1.395	-/-300	-/-300
RK Wielzicht	1.035	665	836	540	199	125

Toelichting op onder- of overschrijding

HWBP Solidariteitsbijdrage 2024 (overschrijding van € 400.000)

Recent hebben we een actualisatie van de solidariteitsbijdrage 2024 ontvangen, welke is gebaseerd op de vastgestelde programmering 2024-2026. Voor 2024 valt deze € 400.000 hoger uit dan geraamd.

HWBP Dijk en Duinversterking Schiermonnikoog (onderschrijding van € 600.000)

Bij het project verkenningfase Dijk- en Duinversterking Schiermonnikoog is sprake van een onderschrijding van € 600.000 als gevolg van minder werkzaamheden dan ingeschat bij het opstellen van het Plan van Aanpak. Bij de vaststelling van de VR2 zal conform de werkwijze bij HWBP projecten voorgesteld worden om dit bedrag toe te voegen aan de Bestemmingsreserve HWBP.

RK Leeuwarden Oost (onderschrijding van € 200.000)

Door het werken met een raamovereenkomst voor meerdere deelprojecten met de aannemer, is er sprake van een kostenvoordeel.

Retentiepolders Fryslan 1 (onderschrijding van € 200.000)

De aanbesteding viel positief uit en de risicoreservering niet nodig geweest.

2e fase Gebiedsontwikkeling Centrale As (overschrijding van € 300.000)

Dit is een project in samenwerking met de provincie. De raming van het definitief ontwerp valt hoger uit dan eerder geraamd en er is meer meerwerk dan in de voorbereiding is ingeschat.

Wielzicht (onderschrijding van € 125.000)

Door hergebruik van grond en lagere transport kosten als gevolg van het programma Grip op grond is er sprake van een kostenbesparing.

Verstrekingen

bedragen x € 1.000

	Oorspronkelijke begroting		Prognose 2 2024		Verschil	
	Bruto (A)	Netto (B)	Bruto (C)	Netto (D)	Bruto (A-C)	Netto (B-D)
Primaire keringen	34.015	8.815	18.065	9.650	15.950	-/-835
Regionale keringen	9.249	9.249	12.620	11.675	-/-3.371	-/-2.426
Totaal	43.264	18.064	30.685	21.325	12.579	-/-3.261

Toelichting op verstrekingen

Primaire Keringen

Er is sprake van een extra netto verstreking vanwege de Herziening van de Projectbegroting KLM in het voorjaar van 2024

Regionale Keringen

De te verwachte extra kredietaanvragen betreft aanvragen van projecten die voor 2023 geraamd waren en worden ook gedekt uit de niet besteden kredieten 2023

Krediet reserve HWBP

In de algemeen bestuur vergadering van 21 december 2021 is besloten een kredietreserve HWBP te vormen. Deze wordt gevoed met restantkrediet bedragen die op basis van de eindwerk-inschatting van HWBP-projecten kunnen vrijvallen. Na goedkeuring van het algemeen bestuur kan (een deel) van de kredietreserve HWBP ingezet worden voor een HWBP-investering, zonder dat dit leidt tot een toename van kapitaalslasten in de meerjaren exploitatiebegroting. Het vormen van deze kredietreserve is een beheersmaatregel om het financiële risico voor de WF projecten af te dekken, en past ook binnen de afspraken die landelijk in het HWBP zijn gemaakt. Conform het besluit wordt het algemeen bestuur middels de reguliere voortgangsrapportage over het verloop van de kredietreserve HWBP geïnformeerd.

Project	Datum AB-besluit	Bedrag
Standlijn 1e VGR 2024		116.000
mutatie Herziening Projectbegroting Koehool- Lauwersmeer	24-05-2024	-/- 600.000
mutatie Dijk- en Duinversterking Schiermonnikoog	18-07-2024	400.000
mutatie Dijk- en Duinversterking Schiermonnikoog	VR2 2024	600.000
Saldo kredietreserve		516.000

6 Opgave Watersysteem

Portefeuillehouder(s):	Gerben de Boer, Cees Pieter van Burgsteden, Monique Plantinga, Remco van Maurik
Organisatie:	Opgave Watersystemen

Beleidsvelden

- Inrichting en onderhoud watersystemen
- Planvorming

Waar zijn we van

Het watersysteem zorgt voor een juiste kwalitatieve en kwantitatieve verdeling van water. Het areaal bestaat 15.000 ha boezem, en circa 1.100 geautomatiseerde kunstwerken, 5.750 stuwen en 5.150 inlaten in de deelsystemen die we dagelijks inzetten. De 5.900 kilometer hoofdwatergangen en bijna 118.000 km schouwwateren zorgen voor een fijnmazig watersysteem waarin we landbouw, natuur en de mienskip in Fryslân bedienen.

Goed waterbeheer van de boezem (watersysteem dat een aaneengesloten stelsel van meren en kanalen omvat) staat in directe relatie met de zogenaamde deelsystemen van ons watersysteem. De deelsystemen onderscheiden zich in zandgebieden, veengebieden en kleigebieden met allemaal hun specifieke eigenschappen, geschiedenis en opgaven voor het waterbeheer.

Om watertekort op te vangen en wateroverlast te voorkomen maken we gebruik van de werking van de Friese boezem. Via de boezem voeren we water vanuit de beken en polders af naar het Lauwersmeer, de Waddenzee en het IJsselmeer. Watertekorten vullen we aan vanuit het IJsselmeer en we verdelen dit in ons beheergebied door het handhaven van een goed oppervlaktewaterpeil in de 8.000 peilvakken.

Naast het reguleren van water, beschermen en verbeteren we ook het oppervlaktewater. Ongeveer de helft van het oppervlakte aan water in ons gebied is aangewezen als KRW-waterlichaam. Hiervoor gelden specifieke doelen voor de waterkwaliteit.

Samen met andere overheden, landbouw, natuur en de mienskip maken we plannen voor inrichten van bergingsgebieden voor water. We laten zien dat we als waterautoriteit sturend willen en kunnen zijn voor de ruimtelijke inrichting van Fryslân. Daarnaast doen we mee in het klimaatprogramma.

Trends en ontwikkelingen

Het Fries Programma Landelijk Gebied is de (verplichte) provinciale onderbouwing van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG). Het Rijk heeft in januari 2024 een ontwerp-NPLG ter inzage gelegd. Wetterskip Fryslân heeft in samenwerking met alle Nederlandse waterschappen een inspraakreactie ingediend. Medio februari 2024 heeft het Rijk een Handreiking voor opstellen gebiedsprogramma's gepubliceerd met daarin de vereisten waaraan het ontwerp FPLG (op te leveren uiterlijk 30 september 2024) zal worden getoetst. Het aanpassen van ons watersysteem aan klimaatverandering vormt een belangrijke en integrale opgave binnen het FPLG. Daarin helpt de implementatie van de BOVi om stap voor stap toe te werken naar een klimaatbestendig watersysteem. Ook in praktische zin wordt deze implementatie vorm gegeven, ondersteund door ervaringen en bevindingen van de afgelopen hoogwaterperiode.

Binnen FPLG wordt ook gewerkt aan het ontwerpen van een Gebiedsgerichte Aanpak (GGA). Daarbij wordt uitgegaan van dezelfde structuur als die de BOVi omschrijft, namelijk deelgebied Zand, Klei, Veen, Waddeneilanden. Naast oog voor het landelijk gebied werken we ook verder aan kaders en richting voor Bebouwd Gebied. Ook hiervoor heeft de BOVi een aanzet gegeven op hoofdlijn, Maatregelen die we dus nader uit moeten gaan werken.

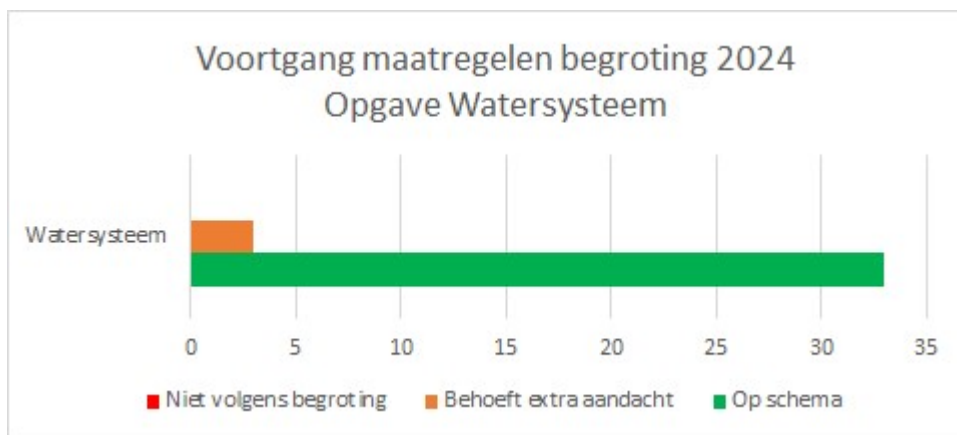
Het uitvoeringsplan 2024 van Veenweide is ambitieus. De kans bestaat dat er een vertraging gaat ontstaan in de voortgang van het programma voor 2024. Gesprekken over betekenis en gevolgen hiervan zijn gaande.

De deadline voor het halen van de doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) komt snel dichterbij (2027). De voorbereiding van evaluatie van de doelen van het KRW staat in de steigers. De waterkwaliteit vraagt steeds meer aandacht. Door onder meer verbeterende meetmethoden wordt de chemische verontreiniging van het water door stoffen en medicijnresten, hormonen en bestrijdingsmiddelen steeds duidelijker. Het gevaar van deze stoffen heeft voor ons gevolgen op gebied van regelgeving, zuiveringstechnieken en monitoring. Samenwerking met andere sectoren, bedrijven en burgers is hierbij een must. Ook kan goed toezicht problemen met grondeigenaren voorkomen en voortijdig oplossen. Voor de voortgangsrapportage leidt dit nog niet tot financiële consequenties, maar in de Perspectiefnota is hier een onvermijdelijke ruimtevrager voor opgevoerd.

Begin maart werd een hoge concentratie PFAS vastgesteld in het oppervlaktewater van de Jelsumer Feart. De impact hiervan is onderhanden in nauwe samenwerking met GGD, Gemeente Leeuwarden, de vliegbasis Leeuwarden en de Rijksvastgoeddienst als beheerder van de vliegbasis.

Voortgang beleidsmaatregelen

In onderstaande tabel is de voortgang van de beleidsmaatregelen aangegeven. Daar waar de voortgang niet op schema ligt (rood of oranje) wordt deze hieronder toegelicht.

6.1 Reguleren van watertekort en wateroverlast

Wat willen we bereiken?

Vergroten boezemerging

We vergroten voor 2035 de bergingscapaciteit van de boezem. Daarvoor realiseren we bergingsgebieden en breiden het oppervlakte voor de Friese boezem uit. Hierbij werken we samen met provincie, natuurbeheer en andere partijen om te bepalen welke gebieden we daarvoor gaan inrichten. De hectares hangen nauw samen met de actualisatie van het boezemplan.

Wat gaan we daar voor doen?

Verkennen potentiële bergingsgebieden

Voortgang maatregel ■

De realisatie van waterberging staat onder druk en loopt vertraging op. Op bestuurlijk niveau wordt hier verder over gesproken. Het project bij Himpensermar zit in de voorbereiding en levert bij uitvoering ca. 80 hectare waterberging op.

6.2 Vervullen van de maatschappelijke functie

Wat willen we bereiken?

Wetterskip Fryslân als waterautoriteit

We willen dat Fryslân klimaatbestendig is, zoals in onze blauwe omgevingsvisie (BOvi) omschreven.

Bovendien streven we ernaar om met onze BOvi externe impact te hebben op het beleid en de plannen van derden. Op deze manier willen we onze maatschappelijke rol als waterautoriteit voor het watersysteem vervullen en samenwerken aan een klimaatbestendig Fryslân in 2050.

Wat gaan we daar voor doen?

Actualiseren beleid grondwateronttrekkingen

Voortgang maatregel

In het kader van duurzaam beheer zoetwater zijn we begonnen met het ontwikkelen van nieuw beleid voor grondwateronttrekkingen. In de begroting 2024 hebben we toegezegd in 2024 met de actualisatie te komen, dit wordt echter vertraagd door inzet op onderwerpen. We verwachten in 2025 het geactualiseerde beleid aan het algemeen bestuur voor te leggen.

Wat willen we bereiken?

Veenweiden

In zes gebiedsprocessen werken we samen met partners aan plannen of maatregelen om de veenweidedoelen te realiseren. Belangrijke doelen zijn onder andere het aanpassen van het watersysteem aan klimaatverandering en een duurzaam toekomstperspectief voor de landbouw.

Wat gaan we daar voor doen?

Uitvoeren van de gebiedsprocessen volgens Veenweideprogramma

Voortgang maatregel

- Gebiedsproces Hegewarren Oranje, GLB aanvraag ingediend. Capaciteit benodigd om geld maatregelpakketten weg te kunnen zetten. Integrale verkenning en opstellen transitieontwerp t.b.v. besluitvorming heeft vertraging opgelopen, na de zomer wordt dit weer opgepakt.
- Gebiedsproces Idzegea – Oranje. Onvoldoende capaciteit om alle lopende zaken goed op te kunnen pakken en uit te voeren. Gebiedscommissie en klankbordgroepen lopen evenals besteden regiodealmiddelen (laatste met wat vertraging). Geen capaciteit voor nieuwe pilots.

Wat mag het kosten?

In onderstaande tabel zijn de netto lasten voor de opgave Watersysteem opgenomen. Deze netto lasten zijn per beleidsproduct, zoals deze in de landelijke standaard indeling voor waterschappen is voorgeschreven.

Exploitatie

bedragen x € 1.000

Opgave	Oorspronkelijke begroting 2024	Actuele begroting	Mutaties VR2 2024	Nieuwe actuele begroting 2024
Netto lasten				
Aanleg en onderhoud vaarwegen en havens	-1.270	-1.270		-1.270
Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen	-25.933	-26.533		-26.533
Baggeren van waterlopen en saneren waterbodems	-5.803	-6.231		-6.231
Beheer hoeveelheid water	-29.301	-29.301		-29.301
Beheersinstrumenten watersystemen	-1.020	-1.020		-1.020
Eigen plannen	-10.474	-10.709		-10.709
Monitoring watersystemen	-6.873	-6.873		-6.873
Plannen van derden	-447	-447		-447
Toezicht	-2.013	-2.013		-2.013
Vergunningen en meldingen	-3.390	-3.390		-3.390
Handhaving	-991	-991		-991
Adviezen vergunningen	-211	-211		-211
Totaal netto lasten	-87.726	-88.989	-0	-88.989
Mutaties reserves				
Dotaties				-0
Onttrekkingen	265	928		928
Totaal mutaties reserves	265	928	-0	928
Totaal opgave	-87.461	-88.061	-0	-88.061

6.2.1.1.1 Toelichting op Wat mag het kosten?

Er zijn verschuivingen binnen het budget van de opgave, maar dat leidt per saldo niet tot een overschrijding. Er wordt dan ook geen begrotingswijziging voorgesteld..

Onderhoud watersysteem

- De personeelskosten zijn nog wat hoger dan geraamd in VR 1 door het kunnen invullen van vacatures.
- De afschrijvingskosten zijn ook hoger omdat per 1 januari het project vismigratie eerder is geactiveerd. Hiermee was bij het opstellen van begroting 2024 geen rekening gehouden.

Beheer hoeveelheid water

- De stookolietank van het Wouda gemaal wordt voortaan gevuld met HVO (biodiesel). Biodiesel kan zomers goedkoper worden ingekocht en daar wordt op ingespeeld.
- De verbruikskosten voor elektriciteit zijn hoger door de grote hoeveelheid neerslag in de eerste helft van het jaar(ten opzichte van 2023 is het verbruik t/m juli ruim 1,5 miljoen Kwh. hoger). De gunstige tarieven en lagere energiebelasting dempen deze kostenstijging enigszins. De kosten voor netbeheer zijn wel hoger dan de uitgangspunten in de begroting. Een andere flinke kostenverhogende component is de bijdrage voor het lidmaatschap van de energiecoöperatie OVEF (ruim € 600.000,-) die voor 2024 moet worden betaald.

Eigen plannen

Het budget veenweide is opgebouwd uit 3 onderdelen namelijk Veenweideprogramma, Hoogwatercircuits en Funderingsproblematiek. Het totale budget bedraagt ruim € 2,7 miljoen.

De realisatie tot nu toe bedraagt ruim € 300.000,-.

- Ondanks de vele personele wisselingen wordt een groot deel van het werkprogramma gerealiseerd. De verwachting is dat hier een bedrag van ca € 100.000,- overblijft in 2024.
- De beschikbare gelden voor hoogwatercircuits worden als het weer stabiel blijft in het najaar volledig uitgegeven.
- In het najaar van 2024 ontvangen we conform de bestuurlijke afspraak de rekening over 2023 en 2024. Deze passen binnen de geraamde bedragen hiervoor.

Opgave watersysteem algemeen

-De te activeren uren blijven (net als in 2023) achter ten opzichte van wat begroot is. Er is meer gewerkt aan exploitatieprojecten en daarnaast wordt gewerkt aan projecten die liggen onder de activering grens van € 250.000,-. Ook is het tarief van doorbelasten lager dan in 2023. De cashflow van de investeringen loopt achter bij de raming, in 2024 zijn ook nog nauwelijks nieuwe kredieten aangevraagd.

-Er zijn kosten (bijna € 400.000,-) gemaakt voor de onderzoeken van de PFOS-calamiteit Jelsumer Feart, maar in de prognose is ervan uitgegaan dat alle gemaakte kosten worden vergoed door het Rijk (Defensie).

Investeringen

In onderstaande tabel is de eindwerk-inschatting per project weergegeven. De eindwerk-inschatting is de prognose van de totale investeringskosten van een lopend project. De kosten van een project kunnen na verloop van tijd gaan afwijken van het vrijgegeven krediet, inclusief hetgeen is verwerkt aan afomingen en aanvullend krediet.

Lopende projecten

bedragen x € 1.000

	Toegekend krediet t/m rapportageperiode		Eindwerkinschatting (EWI)		Verschil	
	Bruto (A)	Netto (B)	Bruto (C)	Netto (D)	Bruto (A-C)	Netto (B-D)
Kunstwerken actieve waterbeheersing	21.380	20.760	20.412	19.538	968	1.222
Inrichting Watersystemen	6.177	5.677	5.636	5.217	541	460
KRW-inrichtingsmaatregelen	10.994	7.415	8.652	6.186	3.579	1.229
Programma /veenweide	500	288	500	288	0	0

Projecten met een onder- of overschrijding

De projecten met een afwijking op het krediet van meer dan € 100.000 of meer dan 5% worden aangegeven. Bij het vaststellen van de voortgangsrapportage wordt het krediet aangepast.

bedragen x € 1.000

	Krediet		Eindwerkinschatting		Verschil		Toelichting
	Bruto	Netto (A)	Bruto	Netto (B)	€ (A-B)	in %	
Vispassage Fryslan 1	1.774	850	1.246	450	400	47%	A

Toelichting op onder- of overschrijding

A. Vispassage Fryslan (onderschrijding €400.000)

Binnen dit project is de aanbesteding gunstig uitgevallen en hoeft er geen beroep gedaan te worden op de risicoreservering.

Verstrekingen

bedragen x € 1.000

	Oorspronkelijke begroting		Prognose 2024		Verschil	
	Bruto (A)	Netto (B)	Bruto (C)	Netto (D)	Bruto (A-C)	Netto (B-D)
Kunstwerken en actieve waterbeheersing	12.250	12.250	12.460	10.660	-/-210	1.590
Inrichting Watersystemen	1.750	1.750	370	370	1.380	1.380
KRW Inrichtingsmaatregelen	2.200	2.200	730	730	1.470	1.470
Uitvoeringsprogramma Veenweide	400	400	0	0	400	400
Infrastructuur geautomatiseerde assets WS	400	400	400	400	0	0
Totaal	17.000	17.000	13.960	12.160	3.040	4.840

Toelichting op verstrekingen

De krediet verstrekking blijft in deze prognose € 4.840.000 achter bij hetgeen beschikbaar is voor 2024. Voor Kunstwerken en actieve waterbeheersing is vertraging ontstaan door grondverwerving- en juridische trajecten Voor de portfolio's Inrichting Watersystemen en KRW wordt gewacht op de evaluatie van de KRW maatregelen eind 2024. Ten aanzien van Veenweide zijn er landelijke ontwikkelingen die spelen zoals rond het NPLG, waardoor er waarschijnlijk in 2024 geen aanvragen meer gedaan zullen gaan worden.

7 Opgave Waterketen

Portefeuillehouder(s):	Remco van Maurik
Organisatie:	Opgave Waterketen

Beleidsvelden

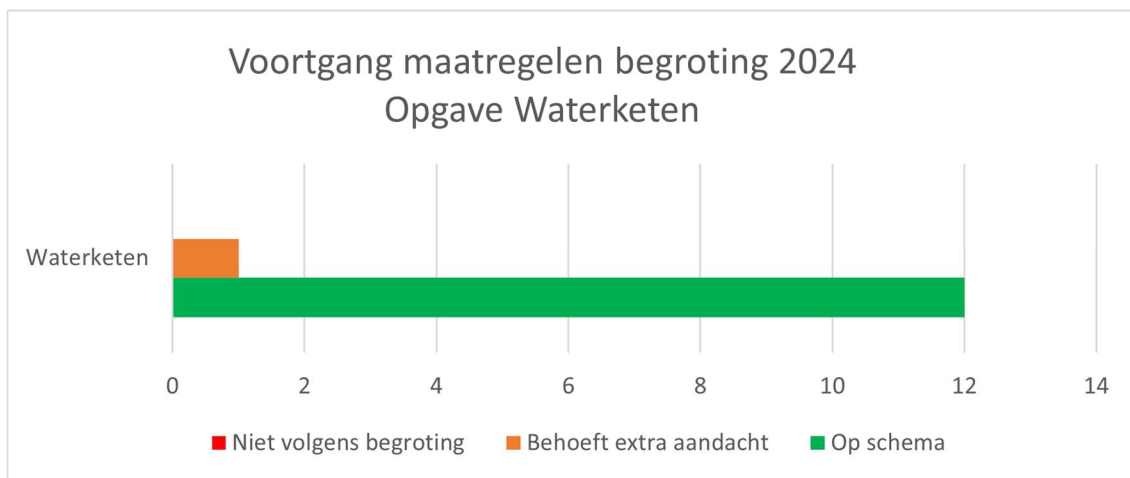
- Bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken
- Planvorming
- Ondersteunende beleidsproducten

Waar zijn we van

De waterketen omvat het volledige traject van water, van bron tot afvoer en hergebruik. Dit omvat de winning van water uit natuurlijke bronnen, behandeling tot drinkwater, distributie naar huizen en bedrijven, het inzamelen van afvalwater, zuivering, en uiteindelijk de lozing of hergebruik van gezuiverd water. Belangrijke aspecten zijn efficiënt watergebruik, het minimaliseren van verontreiniging en het bevorderen van duurzaamheid door middel van innovatieve technologieën, beleid en bewustwording. De waterketen vormt een integraal onderdeel van het waterbeheer, gericht op het waarborgen van een veilige en betrouwbare watervoorziening. De Beleids- en Beheernota Zuiveren (vastgesteld in 2019) is onze belangrijkste leidraad. De maatregelen binnen de opgave financieren we vanuit de opbrengsten van de zuiveringsheffing zoals we die elk jaar in de Heffingsverordening vaststellen.

Voortgang beleidsmaatregelen

In onderstaande tabel is de voortgang van de beleidsmaatregelen aangegeven. Daar waar de voortgang niet op schema ligt (rood of oranje) wordt deze hieronder toegelicht.

7.1 Zuiveringsopgave

Wat willen we bereiken?

Investeringsprogramma waterketen

In 2024 zetten we de uitvoering van het investeringsprogramma voor de waterketen voort. Het programma omvat investeringen in het transporteren van afvalwater en het zuiveren van afvalwater. Bij het zuiveren van afvalwater hoort ook de verwerking van het zuiveringsslib. Al deze activiteiten dragen bij aan de doelen die voor de waterketen zijn opgesteld. Het programma actualiseren we jaarlijks. Hierbij verbeteren we het programmeringsproces doorlopend. Zo ontstaat steeds een realistischer en stabielere programmering. Een stabiele programmering maakt onze bedrijfsvoering meer voorspelbaar, zowel wat betreft de inzet van personeel als financiële middelen.

Wat gaan we daar voor doen?

Uitvoering geven aan investeringsprogramma waterketen

Voortgang maatregel ■

Dit jaar gaan we een deel van de nieuwe slibontwateringsinstallatie (SOI) in Heerenveen in gebruik nemen (planning oktober 2024). Daarnaast gaan we verder met het uitwerken van technische varianten van oplossingen voor rioolwaterzuiveringsinstallaties (rwzi) in Franeker, Sint Annaparochie en Akkrum. Voor de nieuwbouw van de rwzi Franeker is vanaf medio maart 2024 gestart met het updaten van de onderzoeken van 2018 en 2020. Deze fase moet begin 2025 leiden tot een onderbouwde systeemkeuze/schetsontwerp. We beoordelen de transportsystemen van Wetterskip Fryslân en gemeente Waadhoeke en stellen vast waar geoptimaliseerd kan worden. Naast de genoemde lopende projecten starten we met de verkenning voor rwzi Leeuwarden, waarbij we kijken naar de vervanging van het beluchtingssysteem en een aanpassing van het influentwerk.

De reden dat de voortgang op oranje is gezet in plaats van groen is één onderdeel van het project 'energielijn Leeuwarden'. Het project is grotendeels afgerond en opgeleverd op één onderdeel na. De deeloplevering van de energielijn, de tweede gashouder op rwzi Leeuwarden voldoet niet aan de contracteisen. De aannemer heeft dit deelproject stilgelegd omdat hij gasdichtheid niet kan garanderen. Hierdoor is in 2025 mogelijk een nieuwe investering nodig om de gasopslag te realiseren, omdat daarmee de capaciteit voor biogasopslag weer op het oude niveau terug kan worden gebracht en aanvullend de methaanemissie kan worden gereduceerd. De financiering voor dit soort energiemaatregelen is al wel beschikbaar in de vorm van klimaatgeld.

Wat mag het kosten?

In onderstaande tabel zijn de netto lasten voor de opgave Waterketen opgenomen. Deze netto lasten zijn per beleidsproduct, zoals deze in de landelijke standaard indeling voor waterschappen is voorgeschreven.

Exploitatie

bedragen x € 1.000

Opgave	Oorspronkelijke begroting 2024	Actuele begroting	Mutaties VR2 2024	Nieuwe actuele begroting 2024
Netto lasten				
Afvalwaterbehandeling door derden	-170	-170		-170
Belastingheffing	-693	-693		-693
Eigen plannen	-1.102	-1.102		-1.102
Getransporteerd afvalwater	-6.673	-6.673		-6.673
Gezuiverd afvalwater	-29.779	-29.564		-29.564
Verwerkt slib	-13.215	-13.065		-13.065
Regulering lozingen	-178	-178		-178
Overige baten en lasten		-210		-210
Totaal netto lasten	-51.809	-51.654	-0	-51.654
Mutaties reserves				
Dotaties				-0
Onttrekkingen				-0
Totaal mutaties reserves	-0	-0	-0	-0
Totaal opgave	-51.809	-51.654	-0	-51.654

Toelichting op Wat mag het kosten?

Opgaveresultaat

De verwachte afwijkingen bij de 2e voortgangsrapportage zijn voor deze opgave nagenoeg met elkaar in evenwicht. Derhalve wordt geen begrotingswijziging voorgesteld.

Verwerkt Slib

Afschrijvingen (€ 900.000 voordelig)

In de begroting was rekening gehouden met oplevering van het project slibontwatering in het 1e halfjaar 2024, waardoor in de begroting rekening was gehouden met een half jaar afschrijvingslasten. De opgelopen vertraging leidt tot uitstel van afschrijvingen. Dit levert voor 2024 een incidenteel voordeel op.

Slibafzet (€ 100.000 voordelig)

De droge stof gehalten in de slibafzet zijn hoger dan gebruikelijk. Daardoor zijn de verwerkingskosten lager en levert dit in 2024 een incidenteel voordeel op.

Chemicaliën (€ 400.000 voordelig)

De inbedrijfstelling van de nieuwe slibontwateringsinstallatie is vertraagd ten opzichte van de oorspronkelijke begroting. Hierdoor is de toename van het verbruik van chemicaliën minder. Daarnaast staat de reserve centrifuge op non-actief ten behoeve van uitval van de huidige persen.

Gezuiverd afvalwater

Elektriciteitskosten (€ 650.000 nadelig)

Voor de opgave waterketen verwachten we de begroting voor elektriciteitskosten te overschrijden als gevolg van diverse factoren. De leveringskosten zijn hoger door de grote hoeveelheid neerslag in de eerste helft van het jaar. De gunstige tarieven en lagere energiebelasting dempen deze kostenstijging enigszins. De kosten voor netbeheer zijn hoger dan de uitgangspunten in de begroting. Een andere kostenverhogende component is de bijdrage voor het lidmaatschap aan de energiecoöperatie. Dankzij verrekening van opgewekte zonne-energie is nog een aanvullende meevaller gerealiseerd.

Getransporteerd afvalwater

Persleidingbreuken (€ 140.000 nadelig)

Er is een aantal kostbare persleidingbreuken opgetreden. Op enkele locaties met bebouwing of verkeer zorgde dat voor ingrijpende herstelmaatregelen. Het begrote bedrag hiervoor is niet voldoende om de te maken kosten te kunnen dekken die de begroting overstijgen.

Overige baten / lasten / ondersteunende beleidsproducten

Onderzoek (€ 220.000 nadelig)

Voor enkele onderzoeken voorafgaand aan grotere investeringsprojecten wordt de expertise van de markt ingeschakeld om tot een gedragen plan te komen. Dat brengt een overschrijding van het planvormingsbudget met zich mee.

Derden (€ 220.000 nadelig)

Deze opgave verricht een aantal diensten voor derden. De vergoeding van het Rijk voor de bemonstering van covid wordt dit jaar verder afgebouwd waardoor de bijdrage lager uitvalt. Het aanbod van afvalwater en slurry op rwzi's blijft in het 1e halfjaar ook iets achter bij de begroting.

Investerings

In onderstaande tabel is de eindewerk-inschatting per project weergegeven. De eindewerk-inschatting is de prognose van de totale investeringskosten van een lopend project. De kosten van een project kunnen na verloop van tijd gaan afwijken van het vrijgegeven krediet, inclusief hetgeen is verwerkt aan afroingen en aanvullend krediet.

Lopende projecten

bedragen x € 1.000

	Toegekend krediet t/m rapportageperiode		Eindewerkinschatting (EWI)		Verschil	
	Bruto (A)	Netto (B)	Bruto (C)	Netto (D)	Bruto (A-C)	Netto (B-D)
rwzi's en transportstelsels	28.502	28.502	27.979	27.978	523	524
Energiemaatregelen	2.958	2.958	2.958	2.958	0	0
Optimaliseren slibketen L'warden en H'veen	50.250	50.250	50.250	50.250	0	0
Totaal	81.710	81.710	81.187	81.186	-/523	-/524

Projecten met een onder- of overschrijding

Bij deze voortgangsrapportage is er voor deze opgave geen sprake van lopende projecten met een afwijking op het krediet van meer dan € 100.000 of meer dan 5% worden aangegeven. Derhalve hoeft er bij het vaststellen van de voortgangsrapportage voor deze opgave geen kredieten aangepast te worden.

Financiële projectrisico's

Op dit moment is de bouw van de nieuwe slibontwatering in Heerenveen nog in volle gang, maar om meerdere redenen is inmiddels behoorlijke vertraging ontstaan. De totale vertraging is opgelopen tot meer dan acht maanden, maar in de planning houden we nog vast aan in bedrijfstelling eind oktober 2024. Er is onenigheid tussen WF en de aannemer over de kosten van deze vertraging. WF heeft hierop juridisch advies ingewonnen en heeft op basis van dit advies de claims afgewezen.

Verstrekingen

bedragen x € 1.000

	Oorspronkelijke begroting		Prognose 2024		Verschil	
	Bruto (A)	Netto (B)	Bruto (C)	Netto (D)	Bruto (A-C)	Netto (B-D)
RWZI's en transportstelsels	8.850	8.850	6.945	6.945	1.905	1.905
Groot Onderhoud en KAM	1.900	1.900	1.900	1.900	0	0
KRW Maatregelen t.b.v. waterketen	500	500	500	500	0	0
Infrastructuur geautomatiseerde assets WK	2.800	2.800	2.800	2.800	0	0
Waterschoon 3.0	500	500	0	0	500	500
Totaal	14.550	14.550	12.145	12.145	2.405	2.405

Toelichting op verstrekkingen

Er is nog € 2,4 miljoen beschikbaar voor verstrekkingen in 2024. Er zijn voldoende projecten in voorbereiding. De vraag is of deze tijdig kunnen worden aangevraagd in 2024. Dit is afhankelijk van de beschikbare capaciteit

Voortgang specifieke projecten

RWZI Franeker / Sint Annaparochie

Dit project loopt volgens planning. In het eerste kwartaal van 2025 volgt de systeemkeuze/het schetsontwerp voor zowel RWZI Franeker als de persleiding.

8 Opgave Bedrijfsvoering

Portefeuillehouders:	Frank Jorna, Remco van Maurik, Luzette Kroon, Monique Plantinga, Gerben de Boer
Organisatie:	Opgave Bedrijfsvoering

Beleidsvelden

- Bestuur en externe communicatie
- Heffing en invordering
- Planvorming

Waar zijn we van

De opgave Bedrijfsvoering beoogt de primaire processen van Wetterskip doeltreffend te ondersteunen volgens de verwachting van de doelgroepen. In zijn algemeenheid wil bedrijfsvoering zowel intern als naar buiten toe een ontvankelijke en wendbare dienstverlener zijn.

Binnen de opgave onderscheiden we een vijftal bedrijfsfuncties: Relatiebeheer en huisvesting, Informatiemanagement, Personeelsmanagement, Control, Financiën en Inkoop (CFI) en Compliance (voldoen aan wet en regelgeving).

Trends en ontwikkelingen

Belangrijke ontwikkelingen binnen de bedrijfsfunctie Relatiebeheer en huisvesting zijn het voortdurend verbeteren van klanttevredenheid, het verkorten van de doorlooptijd van klachtenafhandeling, het ontwikkelen en handhaven van servicenormen. In 2030 willen we volledig fossielvrij zijn. Om dat te bereiken gaan we door met de vergroening van ons wagenpark en materieel. Zolang we nog diesel gebruiken, kopen we blauwe diesel. De voertuigkeuzes voor het personenwagenpark zijn al fossielvrij. We kiezen voor blauwe diesel en elektrisch.

Bij Informatiemanagement speelt de transitie naar cloudoplossingen, steeds meer datagedreven te werken, het beheersen van de ICT-kosten per medewerker, het verminderen van het aantal gebruikte applicaties en de overgang naar een kleiner aantal standaard applicaties die goed met elkaar kunnen communiceren. Ook belangrijk in deze context is, is de mate waarin al onze medewerkers de competenties bezitten om datagedreven te kunnen werken.

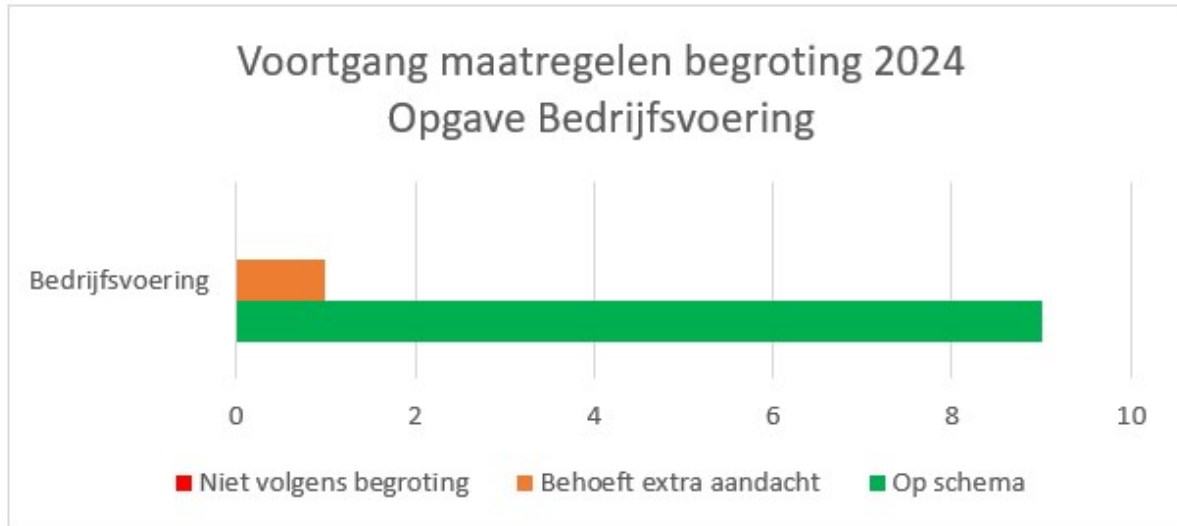
Bij de bedrijfsfunctie Personeelsmanagement zijn er grote uitdagingen op het gebied van voldoende gekwalificeerd nieuw personeel. Daarnaast zetten we de komende jaren in op het ontwikkelen van het leidinggevende kader en het aantrekken van jong personeel door het aanbieden van stages en het opzetten van een traineeprogramma.

Control, Financiën en Inkoop (CFI) richt zich op het verder verbeteren van de financiële voorspelbaarheid en het beter geven van inzicht van de voortgang van de begroting.

De bedrijfsfunctie Compliance richt zich vooral op het in brede zin dat wil zeggen in het voor alle onderdelen van het Wetterskip voldoen aan wet en regelgeving. Dit uit zich voor wat betreft de onderdelen informatieveiligheid en de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) door het willen voldoen aan de wettelijke eisen en de afspraken die op landelijk niveau samen met de andere waterschappen hierover zijn gemaakt. Concreet willen we een volgende stap zetten in het volwassenheidsniveau van onze informatieveiligheid en het voldoen aan de eisen die gelden voor de AVG.

Voortgang beleidsmaatregelen

In onderstaande tabel is de voortgang van de beleidsmaatregelen aangegeven. Daar waar de voortgang niet op schema ligt (rood of oranje) wordt deze hieronder toegelicht.

8.1 [Control, financiën en inkoop](#)

Wat willen we bereiken?

Inkoop- en aanbestedingsbeleid laten aansluiten op visie en wetgeving

De aandacht voor diversiteit, maar ook aandacht voor de regionale bedrijven, trekken we door in het werk dat we inkopen en aanbesteden. Bij gebiedsgerichte aanpak werken we graag met mensen en partijen uit het gebied om zo optimaal kennis en ervaring uit het gebied te benutten. We zullen ons inkoop- en aanbestedingsbeleid op dit punt herzien. Daarin leggen we ook nadruk op onder andere innovatie, verduurzaming en sociaal-maatschappelijk ondernemen.

Wat gaan we daar voor doen?

Actualiseren aanbestedingsbeleid

Voortgang maatregel ■

Er is op dit moment een concept inkoop- en aanbestedingsbeleid door de Unie van Waterschappen gepresenteerd en deze versie wordt op dit moment door de waterschappen van feedback voorzien. Vanuit veel waterschappen is er behoorlijke kritiek op het concept en dit is geuit richting de werkgroep van de Unie van Waterschappen. Fundamentele onderdelen van het beleid dienen te worden herschreven. Het gevolg is dat de planning van de Unie van Waterschappen opnieuw vertraging oploopt en vaststelling van het beleid naar verwachting pas medio 2025 zal kunnen plaatsvinden. Dit heeft invloed op de planning die wij als WF aanhouden, waardoor ook WF pas medio 2025 het beleid zou kunnen vaststellen. Vanuit het Inkoopteam wordt in samenwerking met Juridische Zaken een procesmemo geschreven waarin het management/bestuur gevraagd wordt welk proces (om tot een nieuw inkoopbeleid te komen) gevolgd dient te worden, met het oog op de voortgang van dit traject en de gevolgen voor WF. Dit memo zal naar verwachting in Q4 2024 opgeleverd worden.

[Wat mag het kosten?](#)

In onderstaande tabel zijn de netto lasten voor de opgave Bedrijfsvoering opgenomen. Deze netto lasten zijn per beleidsproduct, zoals deze in de landelijke standaard indeling voor waterschappen is voorgeschreven.

Exploitatie

bedragen x € 1.000

Opgave	Oorspronkelijke begroting 2024	Actuele begroting	Mutaties VR2 2024	Nieuwe actuele begroting 2024
Netto lasten				
Belastingheffing	-3.110	-3.110	115	-2.995
Bestuur	-1.781	-1.781		-1.781
Eigen plannen	-465	-465		-465
Invordering	-1.922	-1.922		-1.922
Onvoorzien	-150	-150		-150
Ondersteunende beheerproducten	-0	-0	500	500
Overige baten en lasten	-10.334	-12.111	116	-11.995
Totaal netto lasten	-17.762	-19.539	731	-18.808
Mutaties reserves				
Dotaties				-0
Onttrekkingen		310		310
Totaal mutaties reserves	-0	310	-0	310
Totaal opgave	-17.762	-19.229	731	-18.498

Toelichting op Wat mag het kosten?

Belastingheffing

Bijdrage kosten Noordelijk Belastingkantoor (€ 115.000 voordelig)

Uit de tweede kwartaalrapportage exploitatie van het Noordelijk Belastingkantoor blijkt dat er rekening wordt gehouden met een positief resultaat van € 422.000 ten opzichte van de begroting 2024. Het aandeel van Wetterskip Fryslân in de totale kosten bedraagt 27,3%. Van het nu verwachte positieve resultaat ad € 422.000 komt een bedrag van € 115.000 ten gunste van Wetterskip Fryslân.

Ondersteunende beheerproducten

Routekaart informatievoorziening (€ 500.000 voordelig)

Vanuit de bestaande begroting zijn budgetten, bestemd voor implementatiekosten van onder andere cloudsoftware en maatregelen in het kader van de Baseline Informatievoorziening Overheid (BIO), ingezet ter dekking van de toegenomen kosten. Dit levert voor de duur van het project (4 jaar) een voordeel op voor de exploitatie van € 500.000.

Overige baten en lasten

Rente (€ 116.000 voordelig)

De rentelasten op kortlopende leningen vallen lager uit dan bij de begroting is verwacht. De verwachting is dat het saldo van de rekening-courant het gehele jaar positief zal zijn waardoor er geen kortlopende leningen nodig zijn in 2024. Daarnaast zijn er niet-begrote rentebaten van schatkistbankieren en de Nederlandse Waterschapsbank (NWB), alsmede toerekening van rentebaten door het Noordelijk Belastingkantoor (NBK). De ontvangen rente op de verstrekte lening aan Wetterskip Deelnemingen BV zorgt, samen met de hiervoor genoemde posten, voor een voordeel van € 116.000 ten opzichte van de gewijzigde begroting.

Investerings

Verstrekingen

bedragen x € 1.000

	Oorspronkelijke begroting		Prognose 2024		Verschil	
	Bruto (A)	Netto (B)	Bruto (C)	Netto (D)	Bruto (A-C)	Netto (B-D)
Vervanging Hard- en software	571	571	571	571	0	0
Laboratorium apparatuur	616	616	616	616	0	0
Vervanging Materieel, voertuigen en overig	589	589	589	589	0	0
Totaal	1.776	1.776	1.776	1.776	0	0

9 Exploitatie 2024

Totaal belastingopbrengsten

bedragen x € 1.000

Opgave	Oorspronkelijke begroting 2024	Actuele begroting	Mutaties VR2 2024	Nieuwe actuele begroting 2024
Belastingen	197.643	197.598	1.173	198.771
Totaal belastingopbrengsten	197.643	197.598	1.173	198.771

Totaal netto lasten

bedragen x € 1.000

Opgave	Oorspronkelijke begroting 2024	Actuele begroting	Mutaties VR2 2024	Nieuwe actuele begroting 2024
Strategie & Omgeving	-11.318	-11.318	-0	-11.318
Asset management	-3.192	-3.457	-0	-3.457
Waterveiligheid	-31.415	-31.415	-0	-31.415
Watersysteem	-87.726	-88.989	-0	-88.989
Waterketen	-51.809	-51.654	-0	-51.654
Bedrijfsvoering	-17.762	-19.539	731	-18.808
Totaal netto lasten	-203.222	-206.372	731	-205.641
Begroot bruto jaarresultaat	-5.579	-8.774	1.904	-6.870
Mutaties reserves	265	1.238	0	1.238
Begroot netto jaarresultaat	-5.314	-7.535	1.904	-5.631
Onttrekking algemene reserve voor incidentele RV'ers	5.374	5.374	-0	5.374
Begroot jaarresultaat structureel	60	-2.161	1.904	-257

Exploitatie per opgave

bedragen x € 1.000

Opgave	Oorspronkelijke begroting 2024	Actuele begroting	Mutaties VR2 2024	Nieuwe actuele begroting 2024
Strategie & Omgeving	-11.318	-11.318		-11.318
Asset management	-3.192	-3.457		-3.457
Waterveiligheid	-31.415	-31.415		-31.415
Watersysteem	-87.726	-88.989		-88.989
Waterketen	-51.809	-51.654		-51.654
Bedrijfsvoering	-17.762	-19.539	731	-18.808
Eindtotaal	-203.222	-206.372	731	-205.641

Toelichting op exploitatie

In deze tweede voortgangsrapportage stellen we de volgende begrotingswijzigingen voor.

Belastingopbrengsten (€ 1.173.000 voordelig)

Met name de inkomsten voor de watersysteemheffing zijn hoger als gevolg van hogere heffingseenheden (met name de WOZ-waarde).

Bedrijfsvoering (€ 731.000 voordelig)

Routekaart informatievoorziening

Vanuit de bestaande begroting zijn budgetten, bestemd voor implementatiekosten van onder andere cloudsoftware en maatregelen in het kader van de Baseline Informatievoorziening Overheid (BIO), ingezet ter dekking van de toegenomen kosten. Dit levert voor de duur van het project (4 jaar) een voordeel op voor de exploitatie van € 500.000.

Rentebaten

Daarnaast is gebudgetteerd dat de rentebaten € 116.000 hoger gaan zijn en de lagere verwachte exploitatiekosten van het Noordelijk Belastingkantoor heeft tot gevolg dat het budget met € 115.000 naar beneden kan worden bijgesteld.

10 Belastingen

Op basis van de 2de kwartaalrapportage van het Noordelijk Belastingkantoor vallen onze belastingopbrengsten over 2024 0,6% hoger uit ten opzichte van de actuele begroting 2024.

Hieronder wordt de toelichting op de grootste afwijkingen gegeven, zoals deze door het NBK aan ons zijn verstrekt.

Watersysteemheffing gebouwd (€ 840.000 voordelig)

Ten opzichte van de gewijzigde begroting wordt een hogere opbrengst voorzien van € 828.000. Na de 1e kwartaalrapportage is op basis van de actuele cijfers van de Waarderingskamer het stijgingspercentage van het gebouwd over de belastingjaren 2022 t/m 2024 naar boven bijgesteld. Een hoger stijgingspercentage bij voorgaande jaren heeft een extra verhogend effect in het huidige jaar. Daarnaast zijn er nog opbrengsten uit voorgaande jaren meegenomen in de prognose.

In voorgaande jaren was de afwijking op deze post veel groter dan nu het geval is. De verwachting is dat dit vooral te maken heeft met de actie die we in 2023 hebben gedaan, door het later vaststellen van de tarieven 2024 op de meeste recente woz-cijfers.

Kwijtschelding (€ 415.500 voordelig)

Op basis van de realisatie over het 1e halfjaar houden we rekening met een lagere kwijtschelding van € 415.500. Met name de automatische kwijtschelding blijft achter bij de verwachtingen.

Overig (€ 82.500 nadelig)

De overige heffingen geven door kleine afwijkingen een lagere opbrengst.

11 Definities beleidsproducten

Beleidsveld	Beleidsproduct	Toelichting op beleidsproduct
Strategisch beleid	Eigen plannen	Formuleren en vastleggen van het strategisch beleid van het waterschap voor zowel de reglementaire beheerstaken (waterkeringszorg, watersysteembeheer, zuiveringsbeheer, wegenbeheer en/of vaarwegenbeheer) als de wijze waarop op (dreigende) calamiteiten wordt gereageerd.
	Plannen van derden	De activiteiten van het waterschap gericht op het toetsen van, reageren op en beïnvloeden van de beleids(vormende) en ruimtelijke plannen van derden.
Waterkeringen	Beheersinstrumenten waterkeringen	Het opzetten, actueel houden en periodiek controleren van de beheersinstrumenten (legger, beheersregister, toetsing), teneinde de staat van de waterkeringen zichtbaar te maken.
	Aanleg en onderhoud waterkeringen	Het aanleggen en het in stand houden van het waterkerend vermogen van de waterkeringen die in beheer zijn bij het waterschap. Als een waterschap de kosten van de bijdrage aan het HWBP op dit product verantwoordt, dan moeten deze kosten worden meegenomen.
	Dijkbewaking en calamiteitenbestrijding	Het plan- en doelmatig bewaken van de waterkeringen in bedreigende situaties en het (doen of laten) treffen van maatregelen om de waterkerende functie te waarborgen alsmede het beperken van de gevolgen van calamiteiten.
Watersysteem	Beheersinstrumenten watersystemen	Het voorbereiden, op- en vaststellen alsmede onderhouden van instrumenten die het beheer van watersystemen ondersteunen
	Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen	Aanleg, verwerving en onderhoud van waterlopen en kunstwerken voor de passieve waterbeheersing inclusief alle kwaliteitsmaatregelen in oppervlaktewater en voorzieningen verwante belangen die daarin worden getroffen.
	Baggeren waterlopen/saneren waterbodems	Verwijderen van bagger- en saneringsspecie uit watersystemen en indien noodzakelijk dit milieuhygiënisch passend verwerken.
	Beheer hoeveelheid water	Het door middel van regulerende kunstwerken invloed uitoefenen op de hoeveelheid water, het oppervlaktewaterpeil en de waterkwaliteit in het watersysteem.
	Calamiteitenbestrijding watersystemen	Bestrijding van afwijkingen van de gewenste hoeveelheid water dan wel de kwaliteit of ecologische toestand daarvan voorzover dat niet onder de normale bedrijfsvoering valt.
	Monitoring watersystemen	Het verzamelen, bewerken, verwerken, toetsen, analyseren en rapporteren van meetgegevens voor zowel het waterkwantiteits- als het waterkwaliteitsbeheer (met uitzondering van gegevens over de waterbodems).
Waterzuivering	Getransporteerd afvalwater	Het door het bouwen, verwerven, beheren, onderhouden en bedienen van transportgemalen en -leidingen mogelijk maken dat afvalwater wordt getransporteerd.
	Gezuiverd afvalwater	Het door het realiseren, overnemen, beheren, onderhouden en exploiteren van rioolwaterzuiveringsinstallaties en IBA-inrichtingen zorgen dat het aangeboden afvalwater wordt gezuiverd.
	Verwerkt slib	Het door het realiseren, beheren, onderhouden en exploiteren van slibverwerkingsinstallaties zorgen dat het zuiveringsslib en de andere restproducten van een rwzi of iba die voor een eindbestemming worden aangeboden tot een eindproduct worden verwerkt.
	Afvalwaterbehandeling door derden	Het laten verwerken van afvalwater uit het eigen beheersgebied door andere beheerders van rioolwaterzuiveringsinstallaties.
Vaarwegen en havens	Beheersinstrumenten vaarwegen en havens	Het opzetten, actueel houden en periodiek controleren van de beheersinstrumenten (legger en beheersregister), teneinde de staat van de vaarwegen en havens zichtbaar te maken.
	Aanleg en onderhoud vaarwegen en havens	Het op basis van het beheersplan vaarwegen aanleggen, verwerven, verbeteren en onderhouden van vaarwegvoorzieningen.
	Verkeersregeling en -veiligheid vaarwegen en havens	Alle activiteiten die een waterschap uitvoert als nautisch beheerder belast met het regelen van het scheepvaartverkeer op basis van de Scheepvaartverkeerswet.
VTH	Beheer keurkwartet en VTH-beleid	Vorbereiding, op- en vaststelling alsmede het onderhoud van de Keurverordening, de beleidsregels, de algemene regels en de richtlijnen voor de legger van het waterschap waarbij de ge- en verbodsbepalingen ten aanzien van beheer, onderhoud en gebruik van water en de waterstaatskundige infrastructuur door derden worden geregeld. Eén en ander gebeurt als bevoegd gezag op basis van de Waterwet en de Waterschapswet en daaruit voortvloeiende of daarmee samenhangende regelgeving Tevens het beheer van het wettelijk verplichte T&H-beleid en (toekomstig) V-beleid (Wet VTH-criteria).
	Vergunningen en meldingen	Het als bevoegd gezag verlenen van vergunningen en het afhandelen van meldingen op basis van de Waterwet- en –daarmee samenhangende regelgeving (zoals de keur).
	Adviezen vergunningen	Adviezen die waterschappen verstrekken aan andere bevoegde gezagen in relatie tot de Waterwet- en daarmee samenhangende wet- en regelgeving, waartoe ook de Wabo behoort.
	Toezicht	De werkzaamheden die door of namens het waterschap – meestal als bevoegd gezag, maar bv. in het kader van de Wabo of samenloop als niet-bevoegd gezag – worden verricht om na te gaan of voorschriften van de waterschapsverordening en omgevingswet en daarmee samenhangende regelgeving worden nageleefd. Toezicht op de naleving ziet aldus op programmatische controle, is preventief en gaat gewoonlijk aan handhaving c.q. het toepassen van sancties vooraf.
	Handhaving	Alle acties van het waterschap als bevoegd gezag die gericht zijn op het ongedaan maken van en/of het toekomstig voorkomen van een toestand die in strijd is met de wettelijke voorschriften.

	Regulering lozingen	Aanvullende, niet direct bij andere beleidsproducten onder te brengen maatregelen waarmee gezorgd wordt voor het beheersen van lozingen op de bij het waterschap in beheer zijnde zuiveringstechnische werken en oppervlaktewateren.
belastingheffing	Belastingheffing	Opstellen en actueel houden van wet- en regelgeving, het opleggen van aanslagen en het afhandelen van verzoek-, bezwaar- en beroepsprocedures op het gebied van belastingenaanslagen.
	Invordering	Betalingsverwerking, kwijtschelding en (dwang)invorderingsmaatregelen op het gebied van waterschapsbelastingen.
bestuur	Bestuur	Alle activiteiten die gericht zijn op het besturen van het waterschap, waaronder de ambtelijke voorbereiding van bestuursvergaderingen.
communicatie	Externe communicatie	De centrale en extern gerichte voorlichtende activiteiten van het waterschap.
Dekkingsmiddelen en saldo	Dekkingsmiddelen en saldo	De dekkingsmiddelen bestaan uit de belastingopbrengsten verminderd met de kwijtscheldingen en oninbare vorderingen. Tevens worden de overige dividenden en overige algemene opbrengsten (bijvoorbeeld grondverkoop) aan dit beleidsproduct toegerekend.

12 Lijst met afkortingen

Afkorting	Betekenis
BAW	Bestuursakkoord water
BIO	Baseline Informatiebeveiliging Overheid
BOvi	Blauwe Omgevingsvisie
BRO	Basisregistratie ondergrond
CIV	Centrum Innovatief Vakmanschap
CIV Water	Centrum voor Innovatief Vakmanschap Water
Commissie DSF	Commissie Dyken, Stêd en Finânsjes
CSIR	Cyber Security Implementatie Richtlijn
CSRD	Corporate Sustainability Reporting Directive
DOP	Opgelost organisch gebonden fosfor
DSO	digitaal stelsel omgevingswet
FBWK	Fries bestuursakkoord Water en Klimaat
Fido	Financiering decentrale overheden
FPLG	Fries Programma Landelijk Gebied
Fumo	Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing
GIS	Geografisch informatiesysteem
GLB	Gemeenschappelijk Landbouwbeleid
GWAWO	Gemeentelijk Ambtelijk Water Overleg
GWW	Grond-, weg- en waterbouw
ha	Hectare
HWBP	HoogWaterBeschermingsProgramma
hWh	het Waterschapshuis
IBA	Individuele behandeling afvalwater
ILT	Inspectie Leefomgeving en Transport
IWR	Integrale Waterrapportage
KLM	Koehool - Lauwersmeer
km	Kilometer
KRW	Kaderrichtlijn water
LIMS	Laboratorium Informatie Management Systeem
NBK	Noordelijk Belastingkantoor
NOVEX	Nationale Omgevingsvisie Extra
NPLG	Nationaal Programma Landelijk Gebied
NVZ	Natuurvriendelijke zone
OAS-studies	Optimalisatiestudies van het afvalwatersysteem
OSW	Overdracht Stedelijk Water
OVEF	Openbare verlichting & Energie Fryslân
PBOW	Provinciaal Bestuurlijk Overleg Water
RBO	Regionaal Bestuurlijk Overleg
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
RVO	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
RWK	Regionale waterkering
RWP	Regionaal Waterprogramma
SDG	Sustainable Development Goals
SGBP	sstroomgebiedbeheerplannen
SNB	Slibverwerking Noord-Brabant
SNN	Samenwerkingsverband Noord-Nederland
SOC	Security Operations Center
SOI	Slibontwateringsinstallatie
Stowa	Stichting toegepast onderzoek waterbeheer
TEA	Thermische Energie uit Afvalwater
TEO	Thermische Energie uit Oppervlaktewater
UvW	Unie van Waterschappen
V&K	Vitale en kwetsbare functies
VFG	Vereniging van Friese Gemeenten
VKA	Voorkeursalternatief

VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VVzB	Vereniging van zuiveringsbeheerders
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
WABOS	water- en bodemsturend
WAC	Waterapplicatiecentrum
WBP	Waterbeheerprogramma
WILMA model	De WILMA staat voor Waterschap Informatie & Logisch Model Architectuur en is de 'referentiearchitectuur van de waterschappen'.
WON	Vereniging voor Waterketenonderzoek Noord Nederland
Woo	Wet open overheid
ZZS	Zeer zorgwekkende stoffen